VAPAUS

Ilmestyy tiistaina, torstaina ja lauantaina — Perustettu vuonna 1917 — Canadan suomalaisten itsenäinen työväenlehti

No. 136 — Vol. XLIV vuosikerta — SUDBURY, ONTARIO — Tiistaina, marrask. 22 p. — Tuesday, Nov. 22, 1960

Kaivostyöläinen salpautui Hollingerin kaivokseen

Timmins. — Pelastustyöläiset työskentelivät vielä myöhään lauantai-iltana pelastaakseen vielä silloin nimeämättömän kaivostyöläisen joka oli joutunut luhistuman taakse Hollingerin kaivoksen 1.700 jalan tasanteella. Hänen sanottiin olevan vielä hengissä.

Kaivostyöläiset arvioivat lauantai-iltana, että kaivokseen salpautuneen miehen ja pelastustyöläisten välillä oli vielä noin 20 jalkaa kiveä. Salpautuneen miehen ja pelastustyöläisten välillä olevasta putkesta tulleet äänet osoittivat, että mies oli vielä elossa.

Kaivoksen virkailijat sanovat, että jotkut tukiputut olivat pettäneet ja kivikatto luhistunut noin kello 2 aikaan iltapäivällä lauantaina. Salpautuneen työläisen työkaveri pelastui loukkaantumattomana.

Pelastustyöläiset puhuivat salpautuneen työläisen kanssa vielä aikaisin sunnuntaiaamuna, mutta eivät olleet keskeyttäneet porausmistaan sen jälkeen puhuakseen hänen kanssaan uudelleen. Heidän tarkoituksenaan on porata niin paljon reikiä, että kivi voitaisiin poistaa käyttämättä räjähdysaineita, jotka voisivat loukata salpautunutta.

USAn noitajahti tuomittiin Vancouverin uniopiireissä

Suomesta yli 50 v. sitten 8 kk. ikäisenä maahan tuotu mies karkoitettiin "kommunistisuudesta"

Vancouver. — Suttuneena yhdysvaltalaisen McCarthyismin johdosta ja kahden portlandilaisen ammattimiehen karkoittamisesta Yhdysvalloista, Vancouverin unionistit antoivat Albertassa syntyneelle Hamish MacKaylle lämpimän vastaanoton viime lauantaina ja yrittävät, jotta William Mackielle annettaisiin turvapaikka Canadassa.

55 vuoden ikäinen kirvesmies MacKay on syntynyt Consortissa, Alta. Hän saapui Vancouveriin ilmeitse viime perjantai-iltana. 52 vuoden ikäinen maalari Mackie karkoitettiin Suomeen, josta hän oli lähtenyt vanhempiensa mukana 8 kuukauden ikäisenä. Molemmat karkoitettiin McCarran-lain nojalla syytettynä kuulumisesta kommunistiseen järjestöön Yhdysvalloissa v. 1930-luvulla.

Vancouverin työväenneuvoston sihteeri C. P. Neale sanoi että hän on lähettänyt pretiden karkoituksen johdosta presidentiksi valitulle John F. Kennedylle ja lähettää toisen sähkeen Canadan siirtolaisuusministeri Faircloughille pyytäen häntä sallimaan Mackien tulla Canadaan jos hän niin haluaisi.

Kirvesmiesten ja satamatyöläisten unioiden jäsenet olivat lentokentällä vastaanottamassa mr. MacKayta. Kirvesmiesten union rahastonhoitaja vei hänet kotiinsa.

MacKay sanoi, että hän haluaa jatkaa 11 vuotta kestänyttä taistelaan asuinoikeuksien saamiseksi Yhdysvalloissa. Jotkut vancouverilaiset unionistit olivat sitä mieltä, että hänen olisi parempi olla Canadassa.

MacKay ei kuitenkaan halua luopua taistelustaan McCarran-lakia vastaan, jota hän nimittää fasistiseksi laiksi. Hän haluaa palata taistelemaan sen peruuttamiseksi. Hän kieltää koskaan olleensa kommunisti.

Yhdysvalloissa peloitellaan erikoisestikin ulkomailla syntyneitä ja he pelkäävät ilmaista mielipiteensä, sanoi MacKay.

Hän sanoi, että Yhdysvaltain hallitus on ryhtynyt toimenpiteisiin 350 henkilöä vastaan samanlaisia kuin hän, jotka pulavuosina yhtyivät työttömiä puolustaviin järjestöihin.

Hän oli toimelias Oregonin Workers Alliancessa, joka vaati toimenpiteitä työttömien auttamiseksi. Hän sanoi, että sitä, kun hän kannatti työttömyysvakuutuksen käytäntöön ottamista, pidettiin kommunistisuutena 1930-luvulla.

OWA hajoitettiin v. 1936, vuosi sen jälkeen kun häneltä kiellettiin toiset kansalaispaperinsa. Hän sai ensimmäiset kansalaispaperinsa Chicagossa v. 1930. Viimeksi hän kävi Canadassa v. 1928.

MacKay sanoi, että hänen vaimonsa ja kaksi poikaansa ovat Yhdysvaltain kansalaisia siellä syntymisensä johdosta. Hän työskenteli laivatelakalla toisen maailmansodan aikana ja toinen hänen pojistaan palveli laskuvarjoostillaana Yhdysvaltain armeijassa Korean sodan jälkeen.

Hän saapui Canadaan taskussaan vain $75.80 senttiä rahaa.

Renfrewn koululautakunnan tileissä $17,000 vajaus

Renfrew. — Renfrewn kansakoulujen johtaja Allan M. Gay pidätettiin täällä kotonaan lauantaina syytettynä kouluvarojen käyttämisestä omiin tarkoituksiinsa. Kysymyksessä on $17,000.

Gay saapui kotiinsa vaimoineen ja pidätettiin 24 tuntia sen jälkeen kun oli annettu hänen pidättämismääräyksensä. Hänet kuljetettiin Pembrokeen, noin 40 mailia täältä luoteeseen, jossa hän esiintyy poliisioikeudessa tänään.

Renfrewn kansakoululautakunnan puheenjohtaja Hugh Stewart sanoi, että koulujen tilikirjattarkastettiin erään ottawalaisen tilikirjtarkastajafirman toimesta ja vajaus saatettiin koululautakunnan huomioon viime torstaina.

Vajauksia löytyi äskettäin valmistuneen koulun rakennustileistä.

Vaikka Yhdysvaltain liittovaltion oikeudessa on määrätty, että neekeriopiskelijoilla tulee olla samanlaiset oikeudet koulunkäyntiin kuin valkoihoisillakin, New Orleansin valkoihoiset ovat pitäneet mielenosoituksellisesti kiinni rotusyrjintäkannastaan ja vaatineet koulumahdollisuuden kieltämistä neekeriopiskelijoilta samoissa kouluissa kuin valkoihoiset opiskelevat. Tunteiden ailahtelu on noussut niin korkealle, että, kuten kuvassamme näkyy, poliisit joutuvat suojelemaan neekeriopiskelijoita kouluissa ja matkalla kouluun ja koulusta kotiin.

Kansandemokraatioiden huipputason konferenssi jatkuu Moskovassa

Moskova. — Kaikki merkit viittaavat siihen, että 80 sosialistisen ja kansandemokraattisen maan huipputason konferenssi täällä voi jatkua vielä jonkun aikaa.

Konferenssi alkoi noin 12 päivää sitten marraskuun 7 pnä pidetyn Lokakuun vallankumousjuhlan jälkeen.

Metro Toronton kunnallistyöläiset valmiina lakkoon maanantaina

Toronto. — Eilen illalla ilmoitettiin, että Metro Toronton, Toronton kaupungin, North Yorkin ja Scarboron ulkotyöläiset ovat äänestäneet ensi maanantaina alkavan lakon puolesta ellei siihen mennessä päästä sopimukseen kuntien hallintojen kanssa.

Samalla ilmoitetaan, että näiden kuntien sisätyöläiset — konttorityöläiset ja muut rakennuksien sisällä työskentelevät — ovat valmiita kunnioittamaan ulkotyöläisten pikettilinjoja ja ryhtymään kannatuslakkoon.

Toronto. — Kaupungin työläisten uniot Metro Torontossa valmistautuivat eilen sopimaan yhteisestä lakkopäivästä. Unioiden johtajat Metro Torontossa ja kolmessa suuremmassa jäsenyhdyskunnassa kokoontuvat harkitsemaan asiaa tänään.

Erimielisyydet uudesta työehtosopimuksesta vallitsevat Metro Toronton, Toronton kaupungin, North Yorkin ja Scarboron sekä National Union of Public Service Employeesin välillä.

Kysymyksessäolevien työläisten johtajat ovat ilmoittaneet, että työläiset voivat lakkoutua ja joissakin piireissä ollaan sitä mieltä, että se voi tapahtua viikon kuluessa elleivät asiapuolet pääse sopimukseen.

Mahdollisesti lakkoutuvat työläiset suorittavat sellaisia töitä kuin jätteiden keräämistä, katujen puhdistamista, yleistä ylläpitoa ja jäte- ja vesilaitosten käynnissäpitoa. Vaikka lakko tulisikin, niin yleisesti ollaan sitä mieltä, että sellaiset välttämättömät laitokset kuin vesilaitos pidetään toiminnassa.

Erimielisyydet nousivat huippuunsa kun asiaa tutkimaan nimitetyn sovittelulautakunnan jäsenet kaikki antoivat eriävän raportin.

Työministeri Daley väittää, että täten lautakunta ei ole todellisuudessa antanut raporttia ja niinollen työläiset eivät ole oikeutettuja ryhtymään lakkoon.

Uniot puolestaan väittävät, että niille on nyt annettu lautakunnan raportti ja ne ovat niinollen oikeutetut ryhtymään lakkotoimenpiteisiin.

Työnantajat ja työläiset ovat eri mieltä erikoisestikin palkoista ja reunaetuisuuksista.

Unioiden yhteisessä lausunnossa sanotaan että ne eivät mitenkään halua aikaansaada epämukavuutta kaupungin asukkaille, mutta samojen asukkaiden joukkoon kuuluu kaupungin työläisiä, jotka ovat olleet pakoitettuja lakkoutumiseen

Jatkuu 4:llä sivulla

Kiina vapauttaa sotarikollisia japanilaisia

Peking. — Kiina vapautti lauantaina jälleen joukon Japanin Manchukuon satelliittihallituksen virkailijoita ja sotarikollisia, jotka ovat osoittaneet, että he ovat tehneet muutoksen suhtautumisessaan.

Tapauksesta annettiin Kiinan uutistoimisoton toimesta vain vähän tietoja eikä vielä sunnuntai-iltaan mennessä ollut tiedossa kuinka monta entistä sotarikollista vapautettiin tällä kertaa.

Kiina vapautti v. 1956 yli 600 japanilaista sotarikollista, jotka kuljetettiin takaisin kotimaahan. Kiinan korkein neuvosto vapautti viime vuonna 23 lisää.

Lady Jessie Street puhuu Torontossa

Toronto. — Lady Jessie Street, joka v. 1945 osallistui Australian edustajana YK:n perustavaan kokoukseen, puhuu Toronton Rauhanyhdistyksen järjestämässä kokouksessa Westburyn hotellin Cavalier-salissa joulukuun 3 päivänä kello 8.15 aiheesta "YK:n 15. istunnon alkaminen YKn päämajassa".

Lady Jessie Street on ollut YK:n Australian Yhdistyksen puheenjohtajana ja on matkustanut monissa Euroopan maissa, Intiassa ja Japanissa. Hän on ollut Maailman Rauhanneuvoston jäsen 1950:stä lähtien.

Laosin hallitus suostunut kokoomukseen Pathet Lao- puolueen kanssa

Vientiane, Laos. — Puolueetonta linjaa seurannut Laosin pääministeri prinssi Souvanna Phouma ilmoitti täällä viikonlopulla, että hän on allekirjoittanut vasemmistolaisen Pathet Lao-puolueen johtajan kanssa sopimuksen, jonka toivotaan saattavan loppuun kuusi vuotta kestäneen sisällisodan.

Prinssi Souvanna ilmoitti sopimuksesta jonka hän oli allekirjoittanut Pathet Laon johtajan, velipuolensa prinssi Souvanna Vongin kanssa, palattuaan kapinallisten vasemmistolaisen linnakekohdasta, Sam Neuasta Laosin pohjoisosassa.

Pääministeri kieltäytyi selostamasta lähemmin sopimuksen yksityiskohtia, mutta sanoi kuitenkin, että prinssi Souvanna Vong oli suostunut kannattamaan hänen hallituksensa puolueetonta linjaa ja kokoomushallituksen muodostamista. Joillakin tahoilla sanotaan toivottavan, että kokoomukseen yhtyisi myös oikeistolaisten joukkojen johtaja kenraali Phoumi Nosavan, joka on vaikuttamassa eteläisessä Savannakhetin kaupungissa.

Pathet Laon radiotiedoituksessa sunnuntaina sanottiin: "Yhdysvaltalaiset imperialistit ja heidän apurinsa — Phoumi — valmistautuvat hyökkäykseen Laosin hallinnollista pääkaupunkia, Vientianea vastaan." Radioitedoituksessa kehoitettiin kaupungin väestöä ja asevoimia puolustamaan kaupunkia.

Phoumin radiossa syytettiin, että prinssi Souvanna oli antautunut Pathet Laolle ja vaadittiin häntä eroamaan. "Emme halua kommunismia Laosissa", sanottiin tiedoituksessa.

109 ehdokasta nimitetty Toronton joulukuun 5 pn kunnallisvaaleihin

Toronto. — Eilen saapui Toronton vaaliehdokkaiden nimityskokouksiin ennätysmäinen määrä ehdokkaita. Yksimielisesti virkaan valittuja ovat vain koululautakunnan ehdokkaat 2:sta ja 7:stä äänestyspiiristä.

Pormestariksi, neljäksi kontrollil-autakunnan jäseneksi, valtuusmiehiksi ja koululautakunnan jäseniksi pyrkijöitä on kaikkiaan 109. Yksistään neljännessä äänestyspiirissä on valtuuston ehdokkaita 12 kuudennessa 10 ja kahdeksannessa 10.

Kaupungintalolla, jossa 5 pormestariehdokasta ja 9 kontrollilautakunnan ehdokasta puhui, menot kestivät miltei kolme tuntia.

Kunnallisvaalit ovat herättäneet tänä vuonna suurta mielenkiintoa Torontossa, jota on osoittamassa myös se, että lukuisia työväenehdokkaita on nimitetty ehdokkaiksi virkoihin, joiden nykyiset hallitsijat ovat joutuneet ankaran arvostelun kohteeksi järjestyneen työväestön taholta.

Myös työväen taholta

Suurempi huomio lainlaadintaan -- MMn Thibault

Sudbury. — Sunnuntaina Mine-Mill-union paikallisosasto 902n luottamusmiesten kokouksessa paikallisosaston talolla puhui mm. kansallisen union lainlaadintatyön johtaja Nels Thibault korostaen kuinka tärkeätä on unioidenkin jäsenille, että he kiinnittävät huomionsa myös maamme lainlaadintaan eivätkä rajoitu vain "puhtaasti" työmaa-asioita koskevien kysymyksien pohdintaan.

"Lainlaadintaan vaikuttaa seminkälaisia ovat lainlaatijat ja kuinka paljon työväestön taholta maassamme osoitetaan painostusta muutoksien saamiseksi kansan taiousasemaa koskeviin lakeihin", sanoi Thibault ja jatkoi:

"Kaikilla maassamme laadtuilla laeilla on vaikutuksensa työläisten elämään, esimerkiksi työttömyysvakuutusta ja työehtoneuvotteluja koskevat lait. Mine Mill-unio on asettunut vaatimaan seuraavia parannuksia:

— $2,000 verovapaata tuloa vaimon kohdalta ja $500 jokaisen lapsen kohdalta,

— moratoriota kaikkia vähittäismaksuehdoin kertyneiden velkojen lyhennyksiä vastaan asianomaisen joutuessa työttömäksi,

— eläkkeiden vakiinnuttamista ja niiden maksamista 65 ikäisenä miehille ja 55 ikäisenä naisille,

— liittovaltion terveyssuunnitelmaa, jonka mukaan tarjottaisiin myös vapaa hammashoito ja lääkkeet, ja

— todellista canadalaista oikeuksien lakia, joka takaisi myös siviilioikeudet."

Näistä kysymyksistä puhuessaan Thibault sanoi, että canadalaiset ovat ostaneet niin paljon tavaraa veláksi vähittäismaksuehdoin, että he ovat yhteisesti tällä hetkellä noin $4,000,000,000 velassa. Summa on huomattava kun huomioidaan, että koko maan kansallistulo — se, mitä Canadassa tuotetaan tuotteina ja palveluina — on tällä hetkellä noin $32,000,000,000 vuodessa. Työttömäksi joutuessaan työläiset ovat nykyään vaarassa menettää omaisuutensa, kotinsa ym., mistä he sattuvat olemaan velkaa. Siksi moratorio sellaisia velkoja vastaan olisi tarpeellinen.

Työsuhdelaissa myös tarvittaisiin paljon korjauksia, sillä nykyisellään ollessa sen nojalla voidaan kieltää työläiseltä hänen ainoa aseensa — kieltäytyminen työstä.

Jatkuu 4:llä sivulla

Brittiläinen suuryhtiö tavoittelee verovapautta Newfoundlandin kylässä

Grand Falls, Nfld. — Brittiläinen Anglo-Newfoundland Development yhtiö on ilmoittanut lopettavansa tämän kylän hallinnan, joka on ollut sen käsissä 55 vuotta.

Yhtiö ilmoittaa anovansa maakuntahallitukselta Grand Fallsille paikallisen hallintapiirin oikeuksia, joka merkitsee sitä, että hallinnasta (ja siis myös kaikista yleishyödyllisten laitosten ylläpitämisestä) tulee huolehtimaan luottamusmieslautakunta.

Tämä suuryhtiö on ilmoittanut lisäksi, että se tarjoaa uudelleen hallinnalle $100,000 vuodessa seuraavan 20 vuoden aikana sillä ehdolla, että yhtiöltä ei peritä kunnallisveroja.

Uusi 20 maan kauppajärjestö OECD Yhdysvaltain sanelun mukaisesti

Yhdysvallat ei sitoudu noudattamaan mitään päätöksiä — Canada myös mukana järjestössä

Pariisi. — Täällä on päästy 18 OEECn maan (Euroopan talousyhteistoimintajärjestön) sekä Canadan ja Yhdysvaltain kesken kompromissiin, jonka mukaisesti voitanee nyt perustaa 20 maata käsittävä uusi kauppajärjestö, joka tunnettaisiin nimellä Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) talousyhteistoiminta- ja kehitysjärjestö). Muut kysymyksäolevat maat ovat Itävalta, Belgia Kreikka, Islanti, Irlanti, Italia, Luxemburg, Alankomaat, Norja, Portugal, Espanja, Ruotsi, Sveitsi, Turkki, Länsi-Saka, Britannia, Tanska ja Ranska.

Tämä uusi Yhdysvaltain johdolla perustettu järjestö ottaa Marshall-"apua" myös Yhdysvaltain johdolla järjestetyn OEECn paikan.

Vaikka yhdysvaltalaisella taholla väitetään, että uusi järjestö on tarkoitettu kehittämään kaupankäyntiä eri maiden välillä ja kehittymättömien maiden avustamista sekä yhteistoimintaa näiden maiden kesken talousrintamalla, useimmat eurooppalaiset maat ovat pettyneet siitä, että Yhdysvallat vaati sille asiallisesti puhuen siteetöntä perustuslakia. Vaikka järjestö voi tehdä päätöksiä, niin silti jokaisella maalla on eittoamisoikeus tai oikeus pidättäytyä noudattamasta päätöstä.

Sopimus allekirjoitetaan mahdollisesti puolivälissä joulukuuta jonka jälkeen se jää kullekin hallitukselle ratifioitavaksi.

Järjestö on Eisenhowerin hallituksen "järkeilyn" tulos. Sen isä on nykyinen alivaltiosihteeri Douglas Dillon.

Vaikka hanke on pian vallasta luopuvan Eisenhowerin toteuttama, yleisesti otaksutaan, että tammikuussa valtapukille pääsevä Yhdysvaltain demokraattinen hallitus tulee sen hyväksymään ja lähettämään senaatille.

Kerta toisensa jälkeen Yhdysvallat asennoitui neuvotteluissa siten, että toimenpiteisiin tai lupauksiin tai joka edellyttäisi suurempaa tulevaisuudessa ilman senaatin hyväksymistä annettavaa apua.

Sopimuksen päästiin vasta sitten kun Yhdysvallat sai ajetuksi tahtonsa läpi ja luvattiin, että Yhdysvallat voi kieltäytyä kaikista toimenpiteistä ja yhteistoiminnasta toisten maiden kanssa, jos se niin tahtoisi.

Kuubaa uhataan taloudellisilla pakotteilla

Washington. — Yhdysvallat on saanut jyrätyksi läpi OASssa (Amerikan valtojen järjestössä) enemmistösopimuksen, jonka mukaisesti luvataan käyttää v. 1947 Rio de Janeiron sopimusta Kuubaa vastaan tutkittaessa Guatemalan syytöstä "aggressiivisista" toimenpiteistä Kuuban taholta, ilmoitettiin diplomaattipiireistä viikonlopulla.

Ilmouksen mukaan sopimukseen oli päästy neljä päivää kestäneiden neuvottelujen jälkeen ja että Guatemala tai jokin muu maa tulee pyytämään Rion sopimuksen käyttämistä.

Jos Yhdysvaltain johtamissa OASn tutkimuksissa "havaitaan" Kuuban syyllistyneen aggressiivisiin toimenpiteisiin, sitä vastaan voitaisiin käyttää poliittisia ja taloudellisia pakoitteita OASn toimesta.

Guatemalassa ja Nicaraguassa sattui viime viikolla mielenosoituksia hallituskomentoa vastaan, josta nyt on syytetty Kuubaa.

Kuubalaisella taholla on kuitenkin vakuutettu, että sillä ei ole mitään hyökkäysaikeita.

VIIME TIEDOT

Toronto. — Eilen nimitettiin torontolainen lakimies Leslie Rowntree ja londonilainen maanomistaja William A. Stewart ministereiksi Ontarion hallitukseen kohottaen heidän lukunsa ennätysmäiseen 22:een. Rowntreesta tehtiin transporttiministeri John Yaremkon tilalle ja Stewartista salkuton ministeri.

Timmins. — Hollingerin kaivokseen salpautunut 5 viikkoa Canadassa ollut englantilainen kaivostyöläinen Alan Rose saatiin pois kivi- ja hiekkaluhistuman alta tänä aamuna.

Montreal. — Canadan rautateiden ei-liikennetyöläisiä edustavien unioiden johtajat ovat päättäneet, että he eivät tule luopumaan 111,000 rautatietyöläisen lakon alkamisesta joulukuun 3 päivänä ellei työnantajien taholta suostuta rautatietyöläisten vaatimukseen 14 sentin tuntipalkankorotuksesta, jota ehdotettiin sovittelulautakunnan enemmistöraportissa. Liittohallitus oli ehdottanut, että rautatieläiset luopuisivat lakkoaikeistaan siksi kunnes McPhersonin kuninkaallinen komissio on tutkinut asiaa.

Moskova. — Yhdysvaltain lähetystön ilmailuattashea majuri Irving T. MacDonald määrättiin eilen lähtemään Neuvostoliitosta. Häntä syytetään sotilasattashealle sopimattomasta käyttäytymisestä. Neuvostoliittolaiset väittävät, että hän oli osallistunut vakoilutoimintaan. Hän on neljäs yhdysvaltalainen, joiden poistumista maasta on vaadittu viimeisen 13 kuukauden aikana samanlaisten syytöksien johdosta.

Mobutun joukot pakoittivat Ghanan lähettilään poistumaan Kongosta

Leopoldville. — Eversti Joseph Mobutun johtamat kongolaiset sotilaat hyökkäsivät eilen illalla YKn joukkojen vartiomaa Ghanan lähetystöä vastaan käyttäen panssariautoja ja konekiväärejä yrittäessään pidättää Ghanan lähettilästä.

Yhteenotossa ilmoitetaan useaman henkilön haavoittuneen ja joidenkin tiedoituksien mukaan 6 oli kuollut, joiden joukossa myös Mobutun läheisin apulainen eversti J. Kokolo.

Kolme tuntia kestäneen yhteenoton jälkeen YKn joukot suostuivat antamaan lähettilás Nathaniel Welbeckin Mobutun joukkojen käsiin, mutta ennenkuin siten oli tapahtunut Mobutun joukot aloittivat ampumisen uudelleen.

Tänä aamuna kuitenkin ilmoitettiin, että Ghanan diplomaatti oli saatu matkalle kotimaahansa.

YKn Kongon joukkojen taholta on syytetty, että Mobutun joukot eivät ole kunnioittaneet aikaisemmin solmittua välirauhaa. YKn johto on ilmoittanut, että kongolaiset asejoukot ovat kiihkeässä kansallismielisyydessään poissa kontrollista ja kieltäytyneet kunnioittamasta sopimusta tulitauksen lopettamisesta.

VAPAUS

(LIBERTY) — Independent Labor Organ of Finnish Canadians. Established Nov. 6, 1917. Authorized as second class mail by the Post Office Department, Ottawa. Published thrice weekly: Tuesdays, Thursdays and Saturdays by Vapaus Publishing Company Ltd., at 100-102 Elm St. W., Sudbury, Ont., Canada.

Telephones: Bus. Office OS. 4-4264; Editorial Office OS. 4-4265. Manager E. Suksi. Editor W. Eklund. Mailing address: Box 69, Sudbury, Ontario.

Advertising rates upon application. Translation free of charge.

TILAUSHINNAT:

Canadassa:	1 vk. 8.00	6 kk. 4.25
		3 kk. 2.50
Yhdysvalloissa:	1 vk. 9.00	6 kk. 4.80
Suomessa:	1 vk. 9.50	6 kk. 5.25

Nälkäinen joulu tulossa

Maamme työttömyystilanne pahenee yhä — ja vieläkin nopeammin mitä se tavallisesti pahenee tähän aikaan vuodesta.

Virallisten tilastotietojen mukaan Canadassa oli lokakuun puolivälissä 388,000 työtöntä eli 41,000 työtöntä enemmän nkuin kuukautta aikaisemmin, eli syyskuun puolivälissä. Prosentuaalisesti oli lokakuun puolivälissä 5.7 prosenttia maamme työvoimamäärästä työttömänä vastaavan luvun ollessa kuukautta aikaisemmin 5.1 pros.

83 prosenttia kaikista työttömistä, 306,000 oli miehiä ja loput 62,000 naisia. Kaiken lisäksi — vaikka väkiluku lisääntyy maassamme melko nopeasti — lokakuussa oli Canadassa miestyöläisiä vähemmän kuin vuosi sitten. Naistyöläisten lukumäärä oli sen sijaan 7 prosenttia suurempi kuin vastaavana aikana vuosi sitten. Naistyöläisten lukumäärä oli sen sijaan 7 prosenttia suurempi kuin vastaavana aikana vuosi sitten.

Lokakuun puolivälissä oli 117,000 työtöntä enemmän kuin vastaavana aikana vuosi sitten. Sitä paitsi tilastotiedot osoittavat, että keskinkertainen työttömyyskausi pidentyy. Nyt on entistä enemmän sellaisia työttömiä jotka ovat olleet neljästä kuuteen kuukauteen työttöminä. Vuosi sitten lokakuussa heitä oli 23,000 — nyt 53,000.

Työttömyystilanteen yhtenä erikoispiirteenä on se, että välittömästi tavaratuotannossa olevien työläisten lukumäärä laskee ja erinäistä palvelua varaavien laitosten työvoima lisääntyy. Verrattuamme tämän vuoden kolmannen neljänneksen työttömyystilastoja vastaavan ajan tietoihin viime vuodelta saamme nähdä, että tavaroita tuottavien laitosten palveluksessa on tänä vuonna 64,000 työläistä vähemmän kuin vastaavana aikana viime vuonna! Toisaalta tilastotiedot osoittavat, että erinäisiä palveluja varaavien laitosten ja liikkeiden palveluksessa on nyt 150,000 työläistä enemmän kuin vastaavana aikana vuosi sitten. Tämä kehityssuunta selittää osaltaan sen, miksi työttömyystilanne on miesten kohdalta vieläkin pahempi kuin naistyöläisten kohdalta. Kaikki merkit viittaavat nyt siihen, että työttömyystilanne tulee jatkuvasti pahenemaan ja että tulevana talvena voi kaikesta päättäen olla 700,000 työtöntä tai enemmänkin.

Yli toinen puoli nyt työttöminä o'evista miehistä (306,000:sta), eli 156,000 miestä on avioliitossa olevia perheen huoltajia ja kaksi kolmannesta kaikista työttömistä miehistä oli ns. parhaassa työiässä 20—64-vuotiaita miehiä.

* * *

Jos oletamme — kuten yleisesti on Canadassa tapana laskea — että keskinkertaisessa canadalaisperheessä on 4 jäsentä, niin perheellisten miesten kohdalta nämä tilastotiedot tarkoittavat, että työttömyydestä kärsii välittömäsi ja välillisesi perheen pään työttömyyden johdosta yli 600,000 ihmistä. Kun siihen lisätään vielä yli 200,000 yksinäistä miestyötöntä ja naistyöttömät niin työttömyydestä välittömästi tai välillisesti kärsivien lukumäärä sivuuttaa jo kolme neljännesmiljoonaa.

Kun työttömät ovat hajanaisesti ympäri laajaa maatamme, niin kun työttömyyden aiheuttamaa puutetta ja hätää ei huomata niinkään helposti. Mutta jos kaikki työttömät ja heidän huollettavansa koottaisiin Canadassa yksille paikkeille, niin heistä muodostuisi kymmenkunta suur-Sudburyn (väkiluku 75,000) suuruista työttömien kaupunkia! Silloin nähtäisiin kaikessa kaameudessaan mitä nykyiset työttömyystilastot todella tarkoittavat.

* * *

Selvää on, että liittohallituksen tähänastiset toimenpiteet työttömyystilanteen huojentamiseksi talvikuukausien ajaksi eivät vastaa lähestulkoonkaan tilanteen vaatimuksia. Parhaassakin tapauksessa hallituksen tähänastiset toimenpiteet perusteella voidaan odottaa joitakin kymmeniätuhansia työpaikkoja.

Liittohallituksella ja parlamentin vasta kokoontuneella istunnolla olisi nyt vaadittava todella laajakantoista ohjelmaa työttömyystilanteen korjaamiseksi.

Kaikkein ensimmäisenä on valtiovallan huolehdittava siitä, että yhdenkään ihmisen ei tarvitse olla nälissään tai viluissaan sen takia, että hän joutuu vastoin omaa tahtoaan olemaan työttömänä. Kaikille työttömille on varattava työttömyysvakuutuksen turva tai muuta sosiaalista avustus.

Toiseksi olisi ryhdyttävä joukkomittaiseen kehitystyöhön — kanavien, kastelulaitteiden, maanteiden, puistojen, koulujen ja muiden yleishyödyllisten laitosten rakentamiseksi.

Jotta voitaisiin rahoittaa tällainen laajakantoinen kehitysohjelma, meidän tulee kansakuntana tunnustaa se yleisesti nähtävissä oleva tosiasia, että nykyisestä varusteluohjelmasta johtuva riippuvaisuutemme Yhdysvalloista on pääasiallinen työttömyyden aiheuttaja. Tykkejä tuotettaessa ei saada kansalle voita! Maa köyhtyy ja joutuu yhä enemmän riippuvaiseksi Yhdysvalloista. Työttömyystilanteesta ei siis voida korjata läheskään tyydyttävästi, ellei lakata haaskaamasta kansakunnan varoja siihen pohjattomaan kuiluun, mitä nykyinen varustelukilpailu edustaa. Vähentämällä puolella varustelumenoja ja korottamalla kohottamalla veroja kohottamalla järjestää työtä kaikille nyt työttöminä oleville ja myös siitä työttömyys uhkaa.

Tällainen ohjelma tarkoittaa tietysti sanoutumista irti Yhdysvaltain sotavarusteluohjelmasta ja sen sanelemista sotaliitoista sekä puolueettoman ulkopolitiikan omaksumista. Siinä on tietenkin omat vaikeutensa, mutta mitään helppoa ulospääsytietä ei ole, eikä tulekaan olemaan. Tosiasiassa tällainen leikkaus on tehtävä ennemmin tai myöhemmin jos mielimme vapaana kansakuntana säilyä. Parempi siis on, mitä pikemmin tartutaan toimielissä "härkää sarvista".

Kitukasvuinen hajoittajalapsi

Me Suomen ja siis ennenkaikkea Suomen työtätekevän kansan ystävät olemme surumielin seuranneet sitä kun yhtä ja toista kukkoileva johtajatyypit, jotka ovat ja luvan sanoa, yrittävät jälleen hajoittaa Suomen ammattiyhdistysliikettä mikä luonnollisesti heikentää työläisten kykyä puolustaa oikeuksiaan.

Tällekin puolen "suurta rapakkoa" on lähetetty jopa erikoisviestejä — tosin mahdollisimman kauniissa muodossa — siitä miten Sosialidemokraattisen puolueen tannerilaisjohdon tavoitteena on Suomen ammattiyhdistysliikkeen hajoittaminen. Tällä kertaa käytetään hajoitusvälineenä nk. Suomen Ammattijärjestöä, mikä on Suomen Ammattijärjestö.

Tosiasiassa tämän uuden keskusjärjestön perustaminen edustaa tällaisen hajoittajajärjestön uutta tulemista, sillä samojen piirien toimesta perustettiin jo vähän aikaisemmin AYJ (Ammattiliittojen yhteysjärjestö) mikä kuoli onnensi kuoleman kanssa.

Tämä palauttaa mieleemme sen valitettavan tosiasian että sos.dem. puolueen oikeistojohto on useaan otteeseen riittänyt alistaa Suomen ammattiyhdistysliikkeen palvelemaan omia suppeita puoluepyrkimyksiään. Sen jälkeen kun AYJ kohtasi kunniattoman kuolemansa, hajoittajavoimat yrittivät sisältäpäin poraten räjäyttää SAK:n kappaleiksi. Mutta kun tämäkään ei onnistunut, niin sitten perustettiin edel'ämainittu Suomen Ammattijärjestö.

Iloila on kuitenkin pantava merkille se, että tämän hajoittajajärjestön riveihin ei saatu lähestulkoonkaan niin paljoa jäsenjoukkoja, mitä sosdem. puolueen oikeistojohtajat etukäteen ennustelivat. Tältä pohjalta katsoen uuden hajoitusjärjestön perustaminen oli suuri tappio niille, jotka toivoivat siten saavansa ammattiyhdistysliikkeen palvelemaan vierasta asiaa. Tosiasia nimittäin on, että valtaosa SAK:n jäsenliitoista on edeleen yhtenäisyyden ja siis SAK:n kannalla — ja SAK:sta syystä tai toisesta eronneetkin liitot jäivät useimmissa tapauksissa pois hajoitusjärjestön jäsenyydestä.

Mitä pikemmin tämä hajoitusjärjestö kuolee ja siinä oli jo syntyessään nähtävissä kuoleman oireita — sitä parempi se on Suomen työtätekevile. Ja mikä on hyvä työtätekeville, kansan enemmistölle, se on eduksi kansalle ja maalle.

"SUOMELLA LOISTAVA ARKKITEHTUURI"

Helsinki. — "Arkitektur i Finland" — Suomen parhaillaan Tukholmassa avoinna oleva kuluvan kuun 4. päivänä avattu arkkitehtuurinäyttely on jo ennätt'änyt saada osakseen odottamattoman suurta ja vilkasta mielenkiintoa, kertoi viime viikolla lehdistölle järjestetyssä tilaisuudessa Suomen rakennustaiteen museon esimies, arkkitehti Veli Paatela. Sunnuntaihin mennessä oli näytte!yssämme jo käynyt yli 8400 katsojaa.

Sekä itse näyttely, joka sekin muodostaa mielenkiintoisen arkkitehtoonisen kokonaisuuden, että suomalaisten arkkitehtien aikaansaannokset ovat joutuneet niin ammattimiespiirien kuin suuren yleisönkin huomion kohteeksi ja tunnustusta ja kiitosta on jaeltu lehtien palstoilla.

— "Pienellä Suomella on loistava arkkitehtuuri ja loistava taideteollisuus . . . meillä on paljon tutkittavaa itäisessä naapurimaassamme, suuren arkkitehtuurin omaavassa pienessä maassa", toteaa Svenska Dagbladet ja tukholmalaislehti Dagens Nyheter huudahtaa ihastuneena: "Entä kuinka esittäytyykään näyttely Moderna Museet'issa! Se on sinänsä taideteos, ankara mustavalkoinen rakennelma museon sisemmässä salissa, jonka katkaisee vain sisäänkäynnin viereen sijoitetun suuren, läpivalaistun, paljaista puusauvoista tehdyn veistoksen leikkisästi kaareutuva viiva. Veistos ei esitä mitään, se lähtee vain materiaalista, mutta antaa silti kuvan uudesta plastillisesti ryhmitellystä maailmankaupungista.

— Tuberkuloosi ei ole perinnöllinen. Lapset eivät synny tuberkelisairaina mutta jokainen vuosi noin 500 canadalaiselle lapselle täytyy antaa sanatoriumihoitoa koska he ovat saaneet tartunnan heitä lähellä olevista ihmisistä.

SYNTYMÄPÄIVIÄ

Helena Mäkinen, Toronto, Ont., täyttää torstaina, marraskuun 24 pnä 73 vuotta.

Yhdymme sukulaisten ja tuttavain onnentoivotuksiin.

CCF vaatii työttömyysvakuutuslisää kaupankäynnin elvyttämiseksi

Kitchener. — Lainlaatijakunnan jäsen Kenneth Bryden (CCF, Toronto, Woodbine) sanoi täällä viikonlopulla, että liittohallituksen tulisi korottaa työttömyysvakuutusta yhdellä kolmanneksella ja sen tulisi antaa huomattavaa apua myös niille työläisille, jotka eivät ole enää oikeutettuja nauttimaan työttömyysvakuutuksesta.

Puhuessaan CCFn yhdistykselle hän sanoi, että tällä hetkellä olisi kaikkein tärkeintä jotta saataisiin rahaa niiden ihmisten käsiin, jotka käyttäisivät sitä, ostaisivat jotain.

"Tämä tekisi mahdolliseksi sen, että työttömätkin voisivat ostaa enemmän tavaroita", sanoi hän. "Kysynnän lisääntyessä teollisuuden pyörät alkaisivat pyöriä nopeammin ja työttömät löytäisivät uudelleen työmahdollisuuksia."

Hän ei kuitenkaan ehdottanut sen pitemmälle menemistä, sillä hän sanoi, että sitä mukaa kuin työttömät pääsevät töihin hätävaratyöttömyysvakuutuksen jakaminen voitaisiin lopettaa.

— Kalatutkimusta ruvettiin ensimmäiseksi harjoittamaan Ontariossa olevassa Algonquin kansallispuistossa 25 vuotta sitten.

Ruplan asema vahvistuu -- NLn finanssiministeri

Moskova. — Pravdassa kirjoitti viime tiistaina SNTLn finanssiministeri Vasili Garbuzov mm. seuraavaa: Ruplan uusi kurssi, joka astuu voimaan tammikuun 1 päivänä vuonna 1961 vastaa nykyisin muodostunutta Neuvostoliiton valuutan ja Yhdysvaltojen dollarin ostovoiman reaalista suhdetta.

Nykyinen ruplan kulta-arvo, joka määrättiin vuonna 1950, on 0,222168 grammaa puhdasta kultaa. Tammikuun 1 päivästä 1961 lähtien ruplan kulta-arvoksi tulee 0,987412 grammaa puhdasta kultaa. Samalla korotetaan ruplan kurssia USAn dollariin verrattuna. Yksi dollari tulee vastaamaan 90 kopeekkaa, kun se vuonna 1950 määriteltiin 4 ruplaksi.

Ruplan uuden valuuttakurssin voimaan astumisen jälkeen käyvät lisäykset tarpeettomaksi noiden valuuttain viralliseen ruplina laskettuun kurssiin, mitä sovelletaan nykyisin käteisvaluutan vaihdossa sekä ei-kaupallisissa maksusuorituksissa.

Ruplan kulta-arvon korottaminen ei millään tavalla loukkaa toisten maiden aineellisia etuja. Kapitalististen maiden valuuttakurssien alentaminen suhteessa ruplaan johtaa vastaavaan ruplahintojen laskuun ulkomaankaupassa ja siis kaikkien niiden summien uuteen määrittelyyn joiden ruplamääristä on sovittu ulkomaankaupan hintoina, luottoina, clearingtileinä, saldoina sekä eräinä keskinäisinä maksuina. Tällainen uudelleen määrittely ei aiheuta enempää tappiota kuin etuakaan kummallekaan osapuolelle.

Vasili Garbuzov toteaa, että rupla on nykyisin ainoa valuutta maailmassa, jonka kulta-arvo on noussut verrattuna siihen kultakannan aikaan, jolloin paperiraha vaihdettiin vapaasti kultaan. Ruplan uusi kulta-arvo tulee olemaan 7,5 pros. korkeampi kuin mitä se oli vuonna 1913. Samalla USAn dollarin kulta-arvo on nykyisin vain 59.1 pros. ja Englannin punnan kulta-arvo vain 34 pros. vuoden 1913 kulta-arvosta.

Samaan aikaan luottamus dollarin vakavuuteen laskee jatkuvasti, kun taas ruplan arvo nousee ja on nykyisin maailman kovinta valuuttaa. Ruplan kulta-arvon nostaminen huomattavasti korkeammaksi kuin dollarin kulta-arvo on osoitus neuvostokansan taloudellisesta voitosta.

Neuvostoliiton rahajärjestelmässä säännöstellään liikkeellä oleva setelimäärä taloussuunnitelmassa silmälläpitäen tarkoin valtion käytettävissä olevia tavaravaroja. Väestölle myytävien tavaroiden määrä kasvaa jatkuvasti, mutta hinnat alenevat.

Vuosina 1951—1959 ovat tavaroiden vähittäis- ja tukkuhinnat laskeneet Neuvostoliitossa 25 pros. Seitsenvuotissuunnitelma edellyttää jatkuvaa vähittäishintojen alentumista.

Samaan aikaan USAssa ovat vähittäishinnat nousseet 21 pros. ja tukkuhinnat 16 pros. toteaa ministeri Garbuzov.

RASKAS RUPLA TAMMIK. 1 PSTÄ

Moskova. — Neuvostohallitus on on päättänyt, että tammikuun 1 päivästä v. 1961 ruplan kurssia muutetaan siten, että 90 kopeekkaa vastaa yhtä dollaria.

Neuvostoliiton valtionpankin kullan ostohinnaksi on määrätty tammikuun 1 päivästä lähtien 1 rupla — gramma puhdasta kultaa.

Ruplan kulta-arvoksi on määrätty 0,987,412 grammaa puhdasta kultaa.

Tästä SNTLn ministerineuvosto on antanut seuraavan tiedotuksen:

RUPLAN UUSI KULTA-ARVO SEKÄ RUPLAN ULKOMAISEN VALUUTTAKURSSIN KOROTTAMINEN

SNTLn ministerineuvosto on tehnyt päätöksen ruplan arvon ja ruplan ulkomaisen valuuttakurssin korottamisesta tammikuun 1 päivästä 1961 alkaen.

Ruplan kulta-arvoksi määrätään 0 987412 grammaa puhdasta kultaa, ja SNTLn valtiopankin kullan ostohinnaksi: 1 rupla yhdestä grammasta puhdasta kultaa.

Ruplan dollarikurssi on määrätty 90 kopeekka yhdestä USAn dollarista.

SNTLn ministerineuvosto on valtuuttanut SNTLn valtionpankin korottamaan ruplan kurssin kapitalististen maiden valuuttaan verrattuna ruplan kulta-arvon nousua vastaavaksi. Mikäli näiden maiden valuutan kulta-arvo tai niiden valuutta kurssi muuttuu, niin SNTLn valtionpankki saa valtuudet määrätä rupln kurssin nämä muutokset huomioonottaen.

'Musta surma" Suomessa noin 250 vuotta sitten

Näihin aikoihin 250 vuotta sitten ei olisi ollut mukava elää Etelä-Suomessa ja varsinkaan Helsingissä, Turussa tai Porvoossa. Kammottava rutto, kansan suussa "Mustan surman" nimen saanut aikansa pe'ottavin kulkutauti oli saapunut Suomeen. Se oli vuosisadan vaihteessa tullut Etelä-Aasiasta Eurooppaan Vähän Aasian kautta. Vuonna 1709 se teki selvää jälkeä Puolassa ja Bartian maissa ja saapui seuraavan vuoden alkupuoliskolla Etelä-Ruotsiin. Näillä alueilla se niitti suurimmat uhrinsa. Puolassa jäi lukuisia kyliä ja pienempiä kaupunkeja täysin autioiksi. Suomessa pyrittiin noudattamaan suurta varovaisuutta ja kulkutautialueilta saapuneet laivat, jopa postikin eristettiin. Ja ellei tämä uhka olisi leijunut i massa olisi maassamme asiat taas pitkästä aikaa olleet jotensakin hyvin, sillä sato oli suorastaan erinomainen. Mutta sitten levisi koko Suomen eteläosaa järkyttänyt tieto: Kymenkartanossa oli tavattu ensimmäinen ruttotapaus. Kerrottiin, että eräs Koukelan kylän talonpoika oli syyskuun alussa käynyt salaa Tallinnassa ja tuonut taudin tuliaisina. Historiamme raivokkain epidemia alkoi riehuntansa. Se kesti koko sen syksyn ja oli pahimmillaan loka-marraskuussa.

NIEROTHIN JULISTUS

Neljännes vuosituhat sitten, lokakuun 29 1710, ruton saadessa peloittavat mittasuhteet puuttui jo asiaan Suomen kenraalikuvernöörikin, kreivi Kaarle Nieroth. Hän antoi koko maassa kuulutettavan suomenkielisen julistuksen, joka ajan juhlalliseen tapaan alkaa näin: "Cuningallisen Majestetin Ruotzisa, minun kaikkein armollisimman Cuningans ja Herrani, asetettu Neuvonandaja, General Gouverneuri General myös Commendeuri en Chef suuressa Ruhtinaan-Maasa ja Sijnä olevaisissa Lääneissä ja Maakunnisa nijn myös Pohjan-Maasa,

Minä Greivi Carl Nierooth Teen tiettäväksi, että se Caickein Corkein on tahtonut meidän syndeimme tähden, muiden rangaistusten ja yhteisten Maanwaiwoin seas meitä myös etziä Rutolla ja tarttuwaisella taudilla."

Ja se ostettuaan vielä ruton kauheutta 13 kohtaa käsittävä julistus määrää pitämään huolta, etteivät saastuneista paikoista tulleet henkilöt pääsisi laivoistaan maihin. Puhtaudesta oli pidettävä huolta. Katajanoksia oli poltettava toreilla ja kaduilla. Vaivaiset oli sijoitettava kaupungin u'kopuolelle. Talot, joihin rutto oli päässyt, tuli merkitä mustalla ristillä. Kuolleet oli 12n tunnin kuluessa haudattava. Erityisiä sairaanhoitajia, ruumiiden kantajia ja haudankaivajia oli asetettava tehtäviinsä. Vielä käsketään kruununviranomaisia pitämään ankarasti huolta siitä, että näitä määräyksiä ei laiminlyödä. Ja julistus päättyy seuraavanlaiseen uhkaukseen:

"Ja joka rohnis tätä wastan rikko sen saman pitä cowan rangaistuksen sen tähden ulosseisoman."

TAUDIN LEVIÄMINEN

Nierothin tiukat määräykset eivät kuitenkaan enää voineet paljoakaan auttaa suurimmissa Etelä-Suomen kaupungeissa, missä ruumiskasat päivä päivältä kasvoivat. Pahimmillaan kuoli Helsingissä, jossa siihen aikaan oli noin 1.800 asukasta, 15—20 ihmistä päivässä. Kaikkiaan arvioidaan Helsingissä kuolleen pakolaiset mukaanluettuna 1.185 henkeä. Turussa syksyn aikana menehtyi yli 2.000 ja Porvoossa 652. Ei edes Turussa, vaikka se oli pääkaupunki ja kenraalikuvernöörin virkapaikka, voitu määräyksiä noudattaa osapuilleenkaan. Kerrotaan että omaiset heittivät ruttoon kuolleet kadulle, eikä terveitä riittänyt edes katajia polttamaan.

Sen sijaan on julistuksella varmasti ollut huomattava merkitys muualla Suomessa ja etenkin maaseudulla. Siellä ei rutto tehnyt kuin muutamilla paikkakunnilla suurempaa tihutyötä. Talonpojat eivät näet uskaltaneet liikahtaakaan kohti asutusalueita ja eristivät itsensä kyliinsä koko syksyn ja talven ajaksi.

Tästä oli kuitenkin luonnollisena seurauksena että ruton keskitalvella jo mentyä ohi joutuivat talonpojat yhä elämään ilman monia heille välttämättömiä tarvikkeita ja kaupunkilaiset taas kesän hyvästä sadosta huolimatta olivat nälkäkuoleman partaalla. Kauppiaat olivat aikalaisten kertoman mukaan paenneet Suomesta viimeistä miestä myöten ja vieneet ripitykseen välttämättömän viininkin mukanaan. Ylipäällikkö Liewen harmittelee kin eräässä kirjeessään, että . . .

"Siitä syystä väki suuresti valittaen makaa kivuissaan ja kuolee kuin pakanat."

HÄVITYSTÄ SOTAJOUKOISSA

Rutto ehkäisi myös huomattavasti sotajoukon toimintaa ja teki suorastaan sodankäynnin mahdottomaksi. Aikakirjojen perusteella saatamme todeta, että monista rykmenteistä ei epidemian jälkeen ollut kuin rippeet jäljellä.

Siihen aikaan oli terveydenhoito joukko-osastoissa alkeellista, toisissa suorastaan olematonta. Rykmenttiä kohti oli vain yksi välskäri, Porin rykmentissä ei sitäkään. Lääkäri riitti vasta prikaati- ja divisioona-portaisiin. Nälänhätä kasvoi samanaikaisesti eristyksen vuoksi. Monet terveetkin sotilaat menehtyivät nälkään.

Suomessa ei sittenkään tälläkään alueella tuho ollut verrattavissa muiden armeijain vastaaviin lukuihin. Esimerkiksi Pihkovan linnoituksen 50.000 varusmiehestä oli epidemian mennessä ohi jäljellä vajaat 3.000 miestä.

TARTUNTA, VARMA KUOLEMA

Rutto on yleensäkin tauti, joka ei säästä uhrejaan, vaan tartunnan saanutta voitiin pitää jo menetettynä silloisen puutteellisen lääkintähoidon aikana. "Musta surma" oli vielä rutoistakin kaikkein voimakkaimpia. Ensimmäisen mustan paiseen ilmaannuttua saatoi uhri kuolla jo parin tunnin kuluttua. Sitkeimmät kituivat noin neljä viisi päivää. Hoitoa sinä aikana sai vain aniharva, sillä potilaan lähellä olo merkitsi varmaa tartuntaa.

Pakkasta tämä etelän vitsaus ei onneksi kestänyt ja niin tauti alkoi joulukuun kylminä päivinä nopeasti vähentyä. Se ei levinnyt enää laajemmalle ja tammikuussa tavattiin vain vähän uusia tapauksia. Viimeinen tauti-ilmoitus on säilyneiden tietojen mukaan 16. päivältä tammikuulta.

Nykyisin on Euroopassa ja jo kauan Pohjoismaissa rutto ollut niin voitettu kanta, että siitä tiedetään vain historian perusteella. Eikä Helsingissäkään juuri edes Vanhan kirkon puiston ohi astellessa tule muistaneeksi, että siellä lepää uhreja ajalta, jolloin kolmasosa kaupungin asukkaista heitti henkensä tämän vitsauksen kourissa. Vieläkin harvemmin, jos koskaan tulee luetuksi taulua puiston portin seinässä. Järkyttävän yksinkertaisesti se kertoo murhenäytelmän:

"Tällä paikalla oli se hautausmaa, johon vuonna 1710 neljän kuukauden aikana haudattiin 1.185 Helsingin asukasta ja ulkoa tulleet. Kauhea rutto surmasi sillin kaksi kolmasosaa Helsingin asujamistosta."

Jorma Mäntykoski.

Arvatkaapa . . .

. . . kuka on ensi kertaa missikilpailutuomarina.

SUOMEN SOSDEM. AMMATTIJÄRJESTÖ MYÖS "ULKOPOLITIIKAN TEOSSA"

Helsinki — (KU) — Efta-kysymykset vaikuttivat todennäköisesti varsin ratkaisevasti sosdem-puolueen johdon päätökseen uuden ammattijärjestön perustamisen kiirehtimisestä siitä huolimatta, että tämä selvästi puoluepoliittinen järjestö jäi joukkopohjaltaan huomattavasti heikommaksi kuin mitä etukäteen oli laskettu. Sosdem.-puolueen taholta katsottiin tässä vaiheessa välttämättömäksi perustaa sen ohjeita kirjaimellisesti nuodattava "ammattijärjestö", joka voisi esiintyä maamme EFTAan liittämisen puolesta hankkeen kohdattua erittäin voimakasta vastarintaa ammattiyhdistysliikkeen jäsenpiirissä.

SAJn ensimmäisenä näkyvänä toimenpiteenä olikin järjestön vastavalitun pääsihteerin lähettäminen Lontooseen tk. 7—9 päivinä järjestettyyn ETA-maiden teollisuuskapitalistien, työnantajajärjestöjen, ministerien ja EFTAn kannalla olevien ammattiyhdistysjohtajien kokoukseen. Tämän kokouksen päätarkoituksena oli "sillan rakentaminen" Länsi-Saksan johtamaan Euroopan Talousyhteisöön eli "kuutosiin" ja "Euroopan yksimielisyyden lujittaminen kommunistisen blokin vastapainoksi."

Länsi-Saksan ja USAn välillä kina puolustus- ja ulkomaa-apumenoista

Bonn, Länsi-Saksa. — Yhdysvallat ja Länsi-Saksa alkoivat eilen talousneuvottelut, jotka uhkasivat heti alussa ajautua karille. Ensimmäinen neuvotteluistunto kesti noin tunnin pitempään kuin suunniteltu 30 minuuttia.

Yhdysvallat vaatii, että Länsi-Saksa osallistuisi suuremmassa määrässä ulkomaille annettavan avun antamiseen ja puolustusmenojen korvaamiseen.

Yhdysvaltain sanotaan vaativan Länsi-Saksan hallitukselta lähes $1,500,000,000 ulkomaalaista apua ja länsi-Euroopan puolustamista varten. Länsi-Saksan ilmoitetaan olevan valmis antamaan näihin tarkoituksiin vain noin $900,000,000.

SITÄ JA TÄTÄ

KURINPITOSAARNA

Korkeakoulun opettajatar piti seuraavan kurinpitosaarnan oppilailleen:

"Koulun yliopettaja ja minä olemme päättäneet, että kaulailemisen pitää loppua koulun alueella."

Häntä tervehti yleinen naurunrähäkkä. Hetken epäröimisen jälkeen hän ryhdistyi ja jatkoi:

"Tämän lisäksi suutelemisen nenäni alla pitää myöskin lakata."

PÄIVÄN PAKINA

Sotilaselämä kovenee vain

Sotamiehen elämä ei ole koskaan ollut ruusujen päällä tanssimista, mutta näyttää siltä, että heidän vaivansa kovenevat yhä.

Meidän mielessämme on erikoisesti jenkkisotilaiden osaksi tullut mukavuuksien karsiminen ja yleensä heidän rasitustensa lisääminen. Vai mitä arvellaan esimerkiksi siitä kun Frankfurtenista, Länsi-Saksasta viikon alussa tulleessa eräässä uutistiedossa ilmoitettiin, että Yhdysvaltain armeija viittaa kintaalla Detroitin uusiin automalleihin, julistaen ne "kromisiksi näytelaivoiksi" ja selittää, että ne ovat ulkomaalaisten silmätikkuna?

Yksityiskäytössä olevien autojen kohdalta USAn armeijan säädöksissä sanotaan:

"Loistavien ja kalliiden autojen vientiä ulkomaille pyritään täten rajoittamaan.

"Ulkomaille vietävien yksityisautojen pitäisi olla asianmukaisesti vähemmän huomiota herättäviä . ."

Armeijan puhemiesten selostuksen mukaan näiden säädösten tarkoituksena on "vähentää joidenkin ulkomaalaisten arvostelua rikkaista tai rumista amerikkalaisista." Tämän vuoksi armeija pyrkii vaikuttamaan, ettei yksityiskäyttöön hankittaisi "kromisia näytelaivoja".

Eikä tässä kaikki. Kun veronmaksajat maksavat myös armeijan miesten yksityisautojen kuljetuksen ulkomaille, niin nyt harkitaan sellaistakin muutosta, että sotilasjohdon alaisuudessa varattaisiin käytettyjen autojen palvelu, minkä avulla kotiutuvat sotilaas voivat myydä ajokkinsa uusille tulokkaille.

Sääliksi siis pakkaa oikein käymään amerikkalaisten sotilaiden kohtelu.

Mutta kun ajattelemme tarkemmin asiaa, niin tavallisilla sotilailla ja aliupseereilla ei ole mitään yksityisautoja — eikä veronmaksajain tarvitse siis maksaa niiden kuljetuskustannuksia. Taitaa siis olla kin niin, että kysymys on pääasiassa upseeriston yksityisautoista — ja sellaiset asiat eivät kuulu meille tavallisille kuolevaisille.

Kun nyt kuitenkin tuli puhe USAn asevoimien asioista — mikä kiinnostaa tavallaan kaikkia ruotuväessä joskus palvelleita — niin todettakoon samalla että spartalaiselämän matkiminen näyttää nousevan siellä yleisesti arvoonsa.

Mariinien eli merijalkaväen päällikön, kenraali David M. Shoupin kerrotaan antaneen alaisilleen määräyksen erikoisten fyysillisten kuntokokeiden käytäntöön ottamisesta.

Hänen sanotaan mennen jopa niinkin pitkälle, että on määrännyt erikoisruokajärjestelmän ja sairaalahoidonkin niille alaisilleen, joiden rinta painuu sisään ja maha pullistuu ulos.

Kenraali Shoupin määräykset edellyttävät, että kaikki alle 40-vuotiaat miehet joutuvat arvostaan ja asemastaan välittämättä suorittamaan vuosittain viisi kovaa fyysillisen kunnon koetta.

Näihin kokeisiin kuuluu 60:n noin 18 tuuman korkuisen asekeleen nousu ja lasku kolmessa minuutissa; nousu 1½-tuumaista solmuköyttä pitkin ylös 20 jalan korkeuteen maasta ja sieltä luisumalla alas 30 sekunnissa . . . Kolmen mailin pikamarssi tasamaastossa 36 minuutissa.

Komentaville upseereille annetaan samalla valtuudet treenata miehensä näiden kokeiden suorittamista silmälläpitäen.

Määrätessään painokontrollin marineille, kenraali Shoup varoitti, että mariinijoukkojen liikalihavat miehet ja naiset pannaan laihdutusruoalle, ja että heille varataan erikoisliikuntaa asevoimien lääkintäupseerien valvonnassa.

Kysymys laihdutusruoka-uhkauksesta palauttaa mieleemme tositapahtuman sotilaasta, jolta jouduttiin ottamaan pois kaikki hampaat. Huomaavainen hammaslääkäri antoi potilaalleen erikoisen "pehmeän" ruokajärjestelmämääräyksen ja kun mies meni seuraavan kerran aterialleen, niin hän antoi "pehmeän" ruokamääräyksensä kokkikersantille.

Kersantti suhtautui hyvin myötämielisesti asiaan ja valitteli sitä kun ei oltu mitään erikoista valmistettu. Mutta, sanoi hän, kyllä kai soppa käy laatuun sekä perunamuhennos, keitetyt kasvikset ja kastike? Kävihän se. Nyt tuli lihan vuoro — tämä naudanliha on luullakseni aivan liian sitkeätä, valitteli kersantti, ja sotilas myönsi että niin on asia. Lopuksi siinä kävi siis niin, että "pehmeäruokajärjestelmä" oli samaa, mitä muutkin sotilaat sinä päivänä söivät — liha pois jätettynä.

Seuraavana päivänä hampaansa menettänyt sotilas jätti erikoisruokamääräyksensä esittämättä — ja mikäli meillä on armeijan elämästä tuntemusta, niin meillä ei ole USAn merijalkaväessä sen paremmin kuin muuallakaan sellaista vihamiestäkään, jolle tälaista hevoskuuria toivoisimme.

Kuten sanottu, sotamiehen elämä näyttää tulevan entistä kireämmäksi. — Valloissakin.

— Känsäkoura.

NEUVOSTOLIITTO VEI LENTOPALLOILUN MMn

Rio de Janeiro. — Viime viikon tiistain vastaisena yönä ratkesi lopullisesti lentopalloilun MM:n kohtalo, kun Neuvostoliitto viimeisessä ottelussaan löi Brasilian 3—1. Neuvostoliitto oli ainoa joka läpäisi koko turneen ilman ainoatakaan tappiota. Häviönsä johdosta Brasilia putosi viidennelle sijalle. Myöskin naisten mestaruus meni N-liitolle.

Toisesta sijasta käytiin kamppailu Tshekkoslovakian ja Romanian kesken, ja sen voitti Tshekkoslovakia tiukan ottelun jälkeen 3—2. Ensimmäisen erän se voitti 15—6, mutta hävisi seuraavan 11—15 voittaen kolmannen 15—12, häviten neljännen 15—17 ja voitti jälleen viimeisen 15—11.

Miesten sarjan loppulliseksi järjestykseksi tuli näin ollen seuraava: 1) Neuvostoliitto, 2) Tshekkoslovakia, 3) Romania, 4) Puola, 5) Brasilia, 6) Unkari, 7) USA, 8) Japani, 9) Ranska, 10) Venezuela.

Kysymyksessä oli järjestyksessä neljännet lentopalloilun MM-kisat ja Neuvostoliitolle mestaruus oli järjestyksessä kolmas. Ensimmäisen se oli korjannut 1949 Prahassa pidetyissä kisoissa ja toisen 1952 Moskovassa, mutta jäi 1956 Pariisissa pidetyissä kolmansissa MM-kisoissa kolmanneksi Tshekkoslovakian voittaessa. Samana vuonna Euroopan mestaruuskisoissa Neuvostoliitto oli niin ikään kolmas Romanian ja Tshekkoslovakian jälkeen.

Seuraavat lentopalloilun MM-kisat pidetään 1962 Moskovassa miesten ja Varsovassa naisten osalta. Muutos johtuu siitä, että 1964 lentopalloilu on ensimmäisen kerran olympiakisojen ohjelmassa ja kun MM-kisat tulisivat siten samana vuonna kuin Tokion kisatkin, on nelivuotisjärjestystä muutettu.

Uutisia Toronton näyttämöltä

Toronto. — Näyttämökomitea ja joukko näyttelijöitä järjestävät sunnuntaina tammikuun 8 päivänä alkaen kello 4 iltapäivällä mielenkiintoisen tilaisuuden, jossa tulee olemaan kohtauksia monista eri näytelmistä, käsittäen näyttelijäin parhaimpia tyypittelyjä ja suorituksia. Näyttämökomitean toivomuksena olisi, että jokainen joka on esiintynyt näytelmissä, pienimmissäkin osissa, ottaisi osaa edellämainituun "Näyttelijäin osakulkueeseen". Tämä ilmoitus siksi, koska on vaikea muistaa jokaista henkilökohtaisesti kutsulla ja toivomus on, ettei kukaan tulisi sivuutetuksi.

Tämän luettuanne ilmoittakaa komitean jäsenille tai Matti Rasmukselle mistä näytelmästä haluatte otta osasuorituksen. Toivomme suurta osanottoa, ei ainoastaan Torontosta, vaan myöskin lähikaupunkien vanhoilta ja nuorilta veteraaneilta!

Jäämme odottamaan vastausta.

— Len.

Erikoisesti valittuja tavallisia 78 kierroksen

TRIOLA ÄÄNILEVYJÄ

T 4001	KAKIVALSSI, Vesterinen ja Pihlajamaa TONAVAN AALLOT, valssi: Vesterinen ja Pihlajamaa
T 4009	SINULLE KUULUU LEMPENI, valssi: Viljo Vesterinen PORANEK valssi: Vesterinen ja Pihlajamaa
T 4019	SAITURIN TALOSSA, polkka: Jorma Ikävalko
T 4371	EVAKKO POLKKA: Jorma Ikävalko
T 4076	TUNTURITUVASSA, tango: Erkki Junkkarinen BALLAADI ORPO-MARJASTA, valssi: Erkki Junkkarinen
T 4093	JUOKSE SINÄ HUMMA, Tapio Rautavaara KUKKAKAUPAN ULKOPUOLELLA, Tapio Rautavaara
T 4099	KUIN ENNEN, tango: Olavi Virta KYYNEL AKKUNAN TAKANA, valssi: Olavi Virta
T 4119	UNOHTUNUT KITARA, valssi: Tapio Rautavaara OI, JOS NUKKUA SAIN KERRAN, Tapio Rautavaara
T 4126	KULKURIN VALSSI, Tapio Rautavaara
T 4127	ORPOPOJAN VALSSI, Tapio Rautavaara
T 4141	KULKURIEN KUNINGAS, foxtrot: Tapio Rautavaara VANHA RIIMU, foxtrot: Tapio Rautavaara
T 4149	RAITEILTA POIS: Tapio Rautavaara
T 4209	VILLI POHJOLA, foksi: Tapio Rautavaara
T 4151	ESPANJAN MUISTOJA, valssi: Tapio Rautavaara RUUSUJA LURJUKSELTA, tango: Tapio Rautavaara
T 4174	KULTAINEN TANGO: Olavi Virta ODOTATHAN KUKKANI: Olavi Virta
T 4177	SUOMENLAHDEN AALLOT, valssi: Kippari-Kvartetti RISTIINAN JENKKA: Kippari-Kvartetti
T 4221	KOTIMAANI OMPI SUOMI, kansal.: Tapio Rautavaara TAATTONI TUPA, kansal.: Tapio Rautavaara
T 4292	KAUNEIN ILTAMME, valssi: Olavi Virta RAKKAUDEN MUISTO, valssi: Olavi Virta
T 4296	VAIN KULJET MUSTALAINEN, valssi: Erkki Junkkarinen TANGO NOCTURNO: Erkki Junkkarinen
T 4277	ROMANESCA TANGO: Olavi Virta OISET KITARAT, tango: Olavi Virta
T 4326	MUSTALAISRUHTINATAR, valssi: Olavi Virta UNEKSIEN, valssi: Olavi Virta
T 4341	SUUDELMAAN, valssi: Erkki Junkkarinen ja Olavi Virta MIKSI KYYNEL KIILTÄÄ, valssi: Junkkarinen ja Virta
T 4360	JOS RAKAS SULLE OISIN, tango: Olavi Virta VEIT RAUHANI, MUSTALAINEN, tango: Olavi Virta
T 4368	SYYSORVOKKI, valssi: Pertti Arteli
T 4375	VIIMEINEN SUUDELMA, valssi: Raya Ravell
T 8020	SAIMAAN VALSSI, Kippari-kvintetti EMILIAN POLKKA, Jorma Ikävalko
T 8021	ILOINEN KULKURI, jenkka: Jorma Ikävalko PELIMANNI OLLI, polkka: Kippari-kvintetti
T 8024	UNELMA PUSTALLA, tango: Veikko Tuomi KOHTALON LAPSI, valssi: Veikko Tuomi
T 8025	VEITIKKA PIENI, jenkka: Veikko Tuomi MINÄ SYKSYLLÄ SYNNYIN, valssi: Veikko Tuomi
T 8032	RAKKAUDEN VALHE, tango: Veikko Tuomi KULTAISET PILVET, valssi: Veikko Tuomi
T 8036	HYMYKUOPPA, valssi: Veikko Tuomi EN TÄHTES ITKE, jenkka: Vilho Vartiainen
KO 11	KANSAINVÄLINEN: Dallape Orkesteri TYÖVÄEN MARSSI: Dallape Orkesteri

Hinta $1.25 kpl.

Posti- ja pikatavaralähetyksistä on ostajan maksettava lähetyskulut.

Lähetämme levyjä kaikkialle Canadassa ja Yhdysvalloissa.

VAPAUS PUBLISHING CO. LTD.

TRIOLA-LEVYJEN TUKKU- ja VÄHITTÄISMYYJÄ

P.O. BOX 69 — 100 ELM ST. W., SUDBURY, ONTARIO

VAPAUS BRANCH OFFICE

316 BAY STREET, PORT ARTHUR, ONTARIO

PORT ARTHURIN KUULUMISIA

Port Arthur. — Ensi sunnuntaina, t.k. 27 päivänä esitetään täällä osaston haalilla Suomi-Filmin elokuva "Oi, muistatko illan", joka on verrattomana hauska kansantarina. Ensimmäinen esitys tapahtuu kello 1 päivällä ja uudistaminen toisen kerran kello 8 illalla.

Kolehti kerätään ovella.

Kaiku-kuoron "mojakkapäivällisen" syönti alkaa jo kello 11.30 aamupäivällä haalin ravintolassa. Se maksaa 65 senttiä.

Kaupunkilaisten ja lähiseudun farmarienkin sopii yhdistää kummankin käynnin samaan matkaan. Sen sijaan että ryhdytte valmistamaan päivälliset kotona tuokaa koko perhe "mojakalle" ja sen päälle nauttimaan hauskasta elokuvasta.

* * *

Ensi viikolla on osaston haalilla kolmena iltana peräkkäin myyjäiset (Harvest bazaar). Torstai-, perjantai- ja lauantai-iltoina alkaa seurapelit kello 8 illalla, ja koottu ja valmistettu paljon hyviä voittoja kaikkina iltoina kilpailtavaksi. Ovilipu maksavat 25 senttiä tai 5 tikettiä $1.00. Lauantaina, tk:n 26 p:n iltana jaetaan lahjavoittona 1:nen palkinto miesten tai naisten puku ja 9 pienempää. Tikettejä saa etukäteen yksityisiltä ja paikan päältä.

* * *

Port Arthurin kaupungin verotulojen kokoaminen osoittaa tänä vuonna kerätyn $472,369 enemmän kuin edellisenä vuonna.

* * *

Kaupungin työlautakunnan taholta tehtiin viime viikolla tunnetuksi, että vesijohtojen laskeminen kuuluu talvikuukausien ajalla hyväksyttyyn talvitöiden ohjelmaan. Arvio tältä osalta sisältää $188,800 suuruisen summan käyttämistä Algoma-kadulla ja Ft William Roadilla, Bay kadusta Fourth Avenueen saakka. Nytkään ei ole huomioitu lukuisia laitakaupungin katuja, joista puuttuu vesijohtoja ja likaviemäreitä.

* * *

Shunian kunnallisliittovaltuusto on tehnyt anomuksen Port Arthurin kaupungille, että siihen kuuluvat kunnat, McGregor, McIntyre sallittaisiin yhdistää vesijohtojensa laskemisen Port Arthurin kaupungin vesijohtolaitoksen kautta.

* * *

Joululahjan varaamiseksi Fort Williamin keuhkotautiparantolan suomalaisille potilaille on naisten kerho järjestänyt lahjavoittotanssit jouluk. 3 p. illalla omalle haalille. Liput ovat 25 senttiä kappale ja ovivoittona jaetaan kymmenen dollaria rahassa ja paljon käsityötä varoita. Tämä sopii ensi viikon menojen muistikirjaan.

* * *

Port Arthur. — Suomalaisten parlamentti — CSJ:n Länsi-Ontarion aluekonferenssi — kokoontuu sunnuntaina, joulukuun 4 pnä alkaen kello 1 ip. osaston haalilla, 316 Bay St. Siihen osallistuvat edustajat järjestön osastoista ympäri aluetta. Port Arthurin osasto valitsi 11 edustajaa. Tarmolan, Lapin, Intolan, Kamin ja Nolalun osastoista tulee ainakin pari kolme kustakin. Lisäksi kaikki Järjestön jäsenet ovat tervetulleita keskustelemaan Järjestön edessä olevista asioista ja kansallisen edustajakokouksen päätöksistä sovittamisesta toimintaan tam alueella ja osastoissa.

* * *

Suomen itsenäisyyspäivän juhlaillanma on täällä sunnuntaina, jouluk. 4 p. alkaen kello 8 illalla. Siljon alueen edustaja A. T. Hill ja kansallinen sihteeri E. J. Laakso esittelevät pääkohdat Järjestön 22. edustajakokouksen päätöksistä. Lisäksi sihteeri Laakso juhlapuhujana kertoo huomioitaan ja näkemyksiään äskeisellä Euroopan matkallaan. Myös kuullaan juhlassa runo, laulua, soitto ja eräs erikoisnumero.

Koska ympärillä olevat farmiosastot (Tarmola, Intola ja Nolalu) ottavat osaa Port Arthurin juhlaan, on suomalaiset kaikista lähiseudun farmipaikoista tervetulleet tähän Port Arthurin juhlaan. Tervetuloa!

Kauempana Nolalusta — Silver Mountainin alueella järjestetään erikseen juhla osaston Nolalun haalilla Suomen itsenäisyyspäivänä jouluk. 6 p., joka on tiistai-iltana. Siellä myöskin juhlapuheen pitää E. J. Laakso, samalla kun kotoiset ja vierailijat suorittavat soittoa, runoja, laulua, soitoa, y.m.

* * *

Puhelin- ja sähkötyöläisten lakko Port Arthurissa päättyi tiistai-iltana uuden työehtosopimuksen hyväksymiseen, joka takaa työläisten union vaatimukset pääkohdissaan. Työläiset neuvottelivat unionsa (IB of EWA) kautta kolmivuotisen sopimuksen Port Arthurin kaupungin Public Utilities komissionin kanssa, 19 kuukautta ja lakkoilivat päivää ennen kuin saatiin sopimus, jossa myönnetään laanehtiva 2½ pros. palkankorotus v. 1959 ja 2½ prosenttia tältä vuodelta, sekä edelleen 2½ prosenttia lisää v. 1961.

Viime lauantaina ryhtyivät myöskin katubussiliikennetyöläiset myötätuntolakkoon, joka joudutti Port Arthurin osalta sopimuksen saavuttamista, huolimatta pormestari Wilsonin pitkitetystä vastustuksesta viimeiseen saakka.

Fort Williamissa odotetaan päästävän sopimukseen keskiviikkona. Siihen saakka lakkotilanne on naapurikaupungissa entisellään.

* * *

Port Arthurin kaupungin väkiluvun ilmoitetaan nyt olevan 44,006, ollen lisäys 758 verrattuna v. 1959. On vaikeaa sanoa tällä kertaa onko Fort Williamin väkiluku yhtään korkeampi.

* * *

Mrs. Eunice Wishart astui nyt kaupungista pois muuttaneen Jack Stitsin tilalle valtuuston jäsenen tehtävään. — ATH.

OSUUSLIIKKEESTÄ HYÖTYÄ OSTAJILLE

South Porcupine. — Osuusliikkeemme, Workers Co-Op. of New Ontario Ltd:n syyskokoukset pidettiin viime viikolla. En tiedä oliko se armoton vesisade haittana vai mikä, mutta näitä eteläpääläisiä ja ympäristön kuluttajia ei saapunut niin paljon kuin olisi voitu pitää kokous täällä.

Timminsin kokoukseen oli sitävastoin saapunut parikymmentä osakkeenomistajaa jotka keskustelivat liikkeen asioista asiallisella tavalla. Ja toivomuksia jätettiin melkoinen joukko johtokunnan ja liikkeenhoitajan harkittavaksi.

Liikkeemme sisäisessä elämässä ei ole tapahtunut mitään suurempia muutoksia nyt kulumassa olevan vuoden aikana, jos ei oteta huomioon sitä, että viime vuosikokouksessa keskustelimme Connaught Stationissa sijaitsevasta pienestä sivumyymälästä, joka kauppa oli liian pieni kannattamaan itseänsä vaikka siellä pidettiin vain yhtä palvelijaa täydellä palkalla.

Niinpä vuosikokouksen myötävaikutuksella johtokuntamme myi sen viime kesänä tuon ylläpanoa sivumyymälän huoneiston ja osan siihen kuuluvasta irtaimistosta. Jälellä on vielä jääkaappi jolle on koetettu löytää ostaja ja toivommekin, että se saataisiin myydyksi.

* * *

Liikkeenhoitajan raportissa ilmeni, että toiminta-aikana tammikuun 1 päivästä lokakuun 30 päivään 1960 tuotti liike voittoa $2,658.56. Myynnit nousivat summaan takaudelta $3,860.83 verrattuna samaan aikaan edellisenä vuonna. Myyntien nousu tapahtui pääasiassa ruokatavarain ja käsviksien sekä hedelmäpuolella. Sitävastoin lihapuolen myynnit ovat vähän laskeneet, mutta tällä osastolla tuotettiin hieman voittoa. Tämä johtuu siitä, että viime vuonna rakennettiin tykkänään uusi lihojen säilytyshuone, joka on estänyt lihan pilaantumisen.

Hedelmä- ja kasvispuolen yleisvoitto on suurempi kuin viime vuonna mutta muiden tavarain kohdalta voitto on pienempi. Tämä johtuu siitä, että kovan kilpailun aikana on jouduttu järjestämään huomattavia alennuksia, joten tavarain välityksestä on jäänyt liian pieni voitto. Mutta "ostajillemme" ja yleensä kuluttajain kannattajille siitä on ollut suuri taloudellinen hyöty.

Onkin kaikkeitai paikallaan tässä yhteydessä kertoa siitä että johtokuntamme ja liikkeenhoitajan yhteisneuvotteluissa on aina pantu päähuomio siihen, että emme pyri tekemään suuria liikevoittoja, vaan että ostaja saisi voittonsa jo silloin tehdessään tavaraostoksensa tästä työläisten liikkeestä. Tällä ohjelmalla on koetettu viedä liikettä eteenpäin sen lähteen kautta, ettei huomattava osuusliike joutuisi ottamaan melkeinpä perikadon partaalle johtaneita taka-askeleita.

Koli- eli kivihiilimyynnit ovat laskeneet romahdusmaisesti. Joskin olemme olleet tilaisuudessa pienentämään kulunkikain. Näin ollen ei liike ole päässyt tuottamaan suurempia tappioita. Hiilioston myynnit eivät laskeneet liian paljon, että ei liike menestynyt tätäkin. Kehoitankin niitä ihmisiä, jotka vielä käyttävät hiiltä polttoaineenaan, että ostaisivat hiilensä omasta kaupastaan, koska sitä liikettä on vielä tähän asti täytynyt pitää yllä ja että sitä voitaisiin jatkaa edelleenkin.

Mainitsen tässä yhteydessä Timminsissä sijaitsevista rakennuksista. Entinen leipomorakennus on ollut suurena päänvaivana johtokunnallamme. Sitä on koetettu myydä eli vuokrata, mutta mitään tuottavaa hommaa ei ole ilmennyt näköpiiriimme. Niinpä asiat tältä kohdalta ovat suunnilleen samassa jamassa kuin ne olivat viimeisen vuosikokouksen aikana, paitsi että tähän rakennukseen kuuluvaa kaupungin veroa on saatu hieman laskemaan, siksi kun ei tätä huoneistoa ole saatu pitää toimintakunnossa.

Sikäläinen kaupparakennus on edelleenkin vuokrattuna. Ja viime vuosikokouksen jälkeen siihen on muuttanut ent. liikeyhtymä, jonka kanssa on vuokrasopimus. Tässä rakennuksessa jouduttiin tekemään korjaus viime kesänä ja se tuli maksamaan lähelle $700.00. Mutta vanhoissa rakennuksissa näitä vikoja on odotettavissa aina ja jos sitä huoneistoa meinataan pitää liikekuntoisena, niin siinä on tehtävä korjauksia tuon tuostakin.

Kokonaismyynnit viime puolen vuoden aikana ovat melko hyvät, ottaen huomioon, että meillä on vain tämä yksi kauppa ja tämä kauppa on joutunut yksin kantamaan koko liikkeen nimen. Siksi olisi toivottavaa, että jäsenistö ja yleensä liikkeen kuluttajat seuraisivat läheisesti liikkeen asioita, kävisivät noissa parikertaa vuodessa pidettävissä kokouksissa, puhuisivat naapureilleen ja tuttavilleen tästä kaupasta. Näin ollen he hankkisivat lisää ostajia, jotta liike, joka meillä nykyisin on, pysyisi kilpailukykyisenä nykypäivien ruokatavaramarkkinoilla. — H.

Onnistunut laatikkopäivällinen St. Catharinesissa

St. Catharines. — Ilahduttavaa oli nähdä, että suuri lapsijoukko oli kokoontunut Starin haalille illalla John Lähteen ja joulukomitean avustamana. Komitea on suunnitellut monipuolisen lasten pikkujoulujuhlan. Komitean toivomus on, että suomalaista sukuperää olevien lapset osallistuisivat juhlaan. Komitealla on myytävänä ovilippuja näiden juhlien taloudelliseksi onnistumiseksi, sillä eihän joulupukki voi saapua ilman rahallista avustusta. Toivomukseni on, että jatkettaisiin edelleenkin harjoituksia Jussin johdolla sillä eihän tämä toiminta tarvitse rajoittua yksistään joulujuhlaan. Silloin saataisiin koko illan ohjelma joskus haalille ja mikä on arvokkaampaa kuin lasten toiminta.

Nämä pikkujoulujuhlat pidetään jouluk. 11 pnä kello 2 ip. Lasten vanhemmat voivat tuoda yhden paketin pukin konttiin, mutta toivottavasti halpa lahja, että toiset lapset, joilla ei ole mahdollisuutta saada parempaa lahjaa, eivät jäisi pahalle mielelle. Komitea yrittää saada kaikille lapsille jotain pukin konttiin.

Seuran kuukausikokous pidetään joulukuun 4 pnä kello 2 ip. Kaikki seuran jäsenet ottakaa tämä huomioon. Uudet jäsenet ovat tervetulleita. Onko jäsenmaksusi maksettu? Kiirehtikää sillä on korkea aika maksaa vuoden 1960 jäsenmaksut eikä olla huonona jäsenenä.

Seuran näyttelijät menevät vierailulle Toronton Don-haalille tk. 27 pnä. Seuratkaa ilmoitusta. Toivon heille suurta yleisökannatusta sillä harvoin saadaan kokoillan näytelmää koska tällaista suurta tehtävää ei aina haluta ottaa vastaan.

Liittykää yhteistoimintaan kun sellaiseen on tilaisuus ja antakaa apu missä kykenette. Sama koko illan näytelmä esitetään täällä joulukuun 26 pnä Starin huoneistolla. Näytelmän nimi on "Onnellinen aviomies eli lainattu rouva". Olen nähnyt sen aikaisemmin. Ilo ja nauru ei tule puuttumaan katsomosta, niin hauska se on. Kaikki haaleille katsomaan kummassakin paikassa.

Kiitos kaikille, jotka teitte lahjoituksen laatikkopäivällisille. Kiitän yllättävän suuresta yleisökannatuksesta. Paljon tuli yleisöä ja laatikoita toivat mukanaan. Kiitos myöskin syömään saapuneille torontolaisille, hamiltonilaisille ja muille syömään saapuneille lähipaikkakuntalaisille. Tämän johdosta seura sai nätin rahamäärän. Erikoisesti kiitän Rakkelia, joka otti sydämenasiakseen laatikoiden keräyksen. Myös erikoisesti kiitän Annaa, joka niin haluten aina ottaa pesutehtävän. Esterille kiitos huolellisesta avusta seuralle erikoisesti ravintola-asioissa. Kiitos yhteisesti. Kiitos kaikille, jotka tavalla taikka toisella avustitte toimintaamme. Toivon jatkuvaa syksyä sillä se on ollut kauins vaikka kohta joulu on ovella. Monin terveisin. — Hilda.

Näytelmä ja joulujuhla St. Catharinesissa

St. Catharines. — Urheiluseura Starin menneistä ja tulevista tilaisuuksista vähän juttelua. Laatikkopäivälliset, jotka olivat tk. 6 päivänä, onnistuivat kaikinpuolin hyvin, josta kiitos kaikille laatikkojen lahjoittajille ja suurelle yleisölle. Seuraava tilaisuus on tk. 26 päivän iltana, eli lauantaina, jolloin esitetään 3-osainen näytelmä, jonka nimi on "Onnellinen aviomies eli lainattu rouva". Siitä on paikallisesti ilmoitettu. Toivotaan, että kaikki ympäristön suomalaiset saapuisivat katsomaan tätä hauskaa naurupileriä. Tämä on sitäkin tärkeämpää koska täällä harvoin saadaan koko-illan näytäntöä pystyyn. Näytäntö alkaa kello 8 illalla ja sama näytelm äesitetään Torontossa tk. 27 p:n iltana. Siitä ovatkin jo torontolaiset kirjeenvaihtajat tehneet suurta mainostusta. Don-haalin tilaisuudesta on ilmoitettu, josta kiitos näin etukäteen ,joten tuskin on ketään, joka ei tietäisi tästä tilaisuudesta ja toivottavasti saadaan sali täyteen yleisöä.

Seuran kuukausikokous on siirretty joulukuun 4 päiväksi koska näytelmä on kokousaikana. Seuran jäseniä kehoitetaan pitämään edellämainitut ajat huomiossa. Viimeisessä seuran kokouksessa päätettiin, että järjestetään lasten joulujuhlat ja nyt jo ollaan juhlavalmisteluissa ja innostusta kuuluu olevan sekä ohjelmaa harjoitetaan kovalla touhulla. Meidän pojat ja tyttäret ovat luvanneet ohjelmaa, niin että ainakin musiikkiohjelma tulee olemaan parasta. Palaamme myöhemmin tähän asiaan. — U.H.

Toronton tärkeät vaalit jouluk. 5 p.

Toronto. — Toronton kunnanvaalit ovat joulukuun 5 päivänä. Silloin valitaan taas uusi kunnanhallinto: pormestari, kontrollilautakunta, valtuusto ja koululautakunta. Viime sunnuntaina Toimen Naisten päivllisillä, Don haalilla, puhui Taimi Davis (Ward 8) valtuustoehdokas lyhyesti. Hän kehoitti kaikkia torontolaisia tarkastamaan että heidän nimensä on äänestyslistalla. Samalla hän muistutti meitä siitä, että me kaikin menemme äänestämään ja mikä kaikkein tärkeintä, että työläiset äänestäisivät omat edustajansa kunnanhallintoon sillä työväen edut vaativat että kunnanhallinnossa on miehiä ja naisia jotka antavat tukensa työläisten taisteluille, työmahdollisuuksien, verojen alentamisen y.m. paremman elämän puolesta. Hän totesi että työläisten asema Torontossa huononee päivä päivältä, työttömyys lisääntyy, verot nousevat jne. Seuraavat 10 ehdokasta ovat allekirjoittaneet 13 eri pykälää sisältävän työväen vaaliohjelman jonka toteuttamisen puolesta he toimivat:

Kontrollilautakuntaan
Jessie Jackson

Valtuustoon:
Bruce Magnuson Ward 4
Janet McMurray Ward 5
George Jackson Ward 6
Taimi Davis Ward 8
Hilda Murray Ward 4
Scarborough
James Wallace Long Branch

Koululautakuntaan:
Violet Dewhurst Ward 4
Stan Linkovich Ward 5
Elsie Murphy Ward 6

Lisätietoja voitte saada:
Central Election Headquarters,
274 College Street,
Puhelin WA 3-9831.

(Leikatkaa tämä irti ja säilyttäkää että muistamme keitä äänestämme). Terve näkemiin — ejl.

Vapauden toimittaja W. Eklund puhuu Timminsissä 4 pnä

Timmins. — Vapauden toimittaja W. Eklund puhuu CSJ:n täkäläisen osaston haalilla sunnuntaina, joulukuun 4 pnä, kello 2 iltapäivällä pidettävässä kokouksessa.

Puheensa yhteydessä hän käsittelee luultavasti vähän yleismaailmallisia kysymyksiä, ehkä myös näitä kotoisia asioita, työttömyystilannetta ja myös meitä Canadan suomalaisia erikoisesti kiinnostavia asioita.

Kuulijana haluan etukäteen esittää toivomuksen, että Eklundin pitäisi tuoda tänne nähtäväksi uusimpia kirjoja ja gramofoonilevyjä, että saisimme tutustua niihin jouluostosten merkeissä. Tervetuloa tänne kulta-alueelle! Saapukaa silloin joukolla haalille puhetilaisuuteen ja joulukirjallisuutta ostamaan.

Sen lisäksi on minua pyydetty tiedoittamaan kaupunkilaisille se ilosanoma, että he voivat nukkua pitkään sunnuntaina, joulukuun 4 päivänä. Kun puolisen edellä nousette ylös, niin ei tarvitse tehdä muuta kuin painaa karvalakin päähänsä ja lähteä haalille. Siellä tarjoittelevat uutterat emäntämme hyvän lihakeiton eli "mojakan" jälkiruokineen. Tarjoilu alkaa kello 12 päivällä. Koetin kautta rantojen saada ongituksi tietoja siitä, minkälaista lihaa keitossa käytetään, mutta kokit eivät halua ammattisalaisuuksiaan etukäteen paljastaa. Hyvää lihakeittoa on kuitenkin saatavissa mukavassa seurassa. Syötyä voimme rupatella keskenämme, tarkastella saatavilla olevat kirjat ja levyt ja lopuksi kuulla mitä vieraalla puhujalla on sanottavana. Tulossa on siis mielenkiintoinen päivä.

Haalin nykyisen talonmiehen puhelin on AM 4-7685. — O. L.

Jokia löydetty Keski-Aasiassa

Keski-Aasian hiekka-aavikoiden uumenista on löydetty kokonaisia jokia. Yksi näistä virtaa Uzbekistanissa, Kyzul-Kumin autiomaan alla. Geologit nimittävät sitä toiseksi Syr-Darjaksi. Tämä joki, jonka varrella on 17 syvää vesiallasta, vastaa veden runsaudessa aasialaista Syr-Darja-jokea.

Mistä nämä vedet ovat virranneet paahtavan kuumaan hiekka-aavikkoon? Neuvostoliiton tiedemiesten tutkimuksissa on selvinnyt, että maanalaisten jokien alkulähteet ovat Kyzul-Kumin muinaisessa vuoristossa, joista on enää jäljellä Tien-Shanin vuoret. Kyzul-Kumin hiekka-aavikon alla on maankuoren liikkuminen synnyttänyt valtavia halkeamia, joihin on vuosisatojen aikana kerääntynyt Tien-Shanin vuoristosta kevättulvien ja sadekausien vedet.

Kyzul-Kumin maanalasten virtojen hyväksikäyttö on aloitettu. Seudun keinokastelu on jo alkanut.

Tekokuilla sääennusteluja

Moskova. — Maapalloa kiertävät tekokuut voivat antaa luotettavia sääennusteita ja nostaa maatalouden tuottavuutta, otaksuu neuvostoliittolainen professori Georgi Pokrovski. Uutistoimisto TASS ilmoittaa, että Pokrovski lähinnä ajattelee ilmakehän ylimmässä kerroksessa olevia observatorioita. Observatorioketjun muodostaisivat samaa rataa kiertävät tekokuut.

Tekokuissa olis tv-kameroita, joiden avulla voitaisiin kuvata pilvimuodostuksia ja tutkia ionosfäärin rakennetta. Muiden laitteiden avulla tarkkailtaisiin avaruudesta tulevaa ja maan säteilyä.

Tälaiset tekokuut voitaisiin varustaa pienillä rakettimoottoreilla. Lisäksi ne voisivat olla radioyhteydessä naapuritekokuihin ja maassa sijaitseviin asemiin.

Ihmispeto oikeuteen

Mynster. — 77-vuotias entinen Mynsterin yliopiston professori Johann P. Kremer oli maanantaina oikeudessa syytettynä kuolemantuottamuksista ja avunannosta murhiin. Nämä rikokset olivat tapahtuneet Auschwitzin keskitysleirissä.

Syytekirjelmän mukaan Kremer oli vuonna 1942 toiminut kolme kuukautta SS-lääkärinä ja valvonut vankien surmaamista Auschwitzin kaasukammioissa. Hänen sanotaan myös olleen mukana surmaamassa puolalaisia siviilihenkilöitä ja aiheuttaneen myrkkyruiskeilla kuuden naisen kuoleman.

Oikeudenkäynnin uskotaan kestävän yhdeksän päivää. Euroopan valtioista, mm. Puolasta on kutsuttu lukuisia todistajia.

Professori Kremer pidätettiin Auschwitzissa sodan lopussa ja hänet luovutettiin joulukuussa 1946 Puolan viarnomaisille. Krakovan korkein tuomioistuin tuomitsi hänet kuolemaan joulukuussa 1948, mutta rangaistus muutettiin elinkautiseksi vankeudeksi tammikuussa 1959.

Elokuussa 1958 hänet vapautettiin korkean iän ja hyvän käyttäytymsen vuoksi. Hänen annettiin vieläpä matkustaa Saksaankin.

W. Eklundin puhujamatka Pohjois-Ontariossa

Yhteistoiminnassa paikallisosastojen ja Vapaus kustannusliikkeen kanssa Canadan Suomalaisen Järjestön TPK on päättänyt lähettää Vapauden toimittajan, W. Eklundin puhujamatkalle Pohjois-Ontarioon. Entisenä kulta-alueen asukkaana ja Vapauden pitkäaikaisena toimittajana William Eklund on hyvin tunnettu Pohjois-Ontariossa ja Tpk luottaa, että hänen puhujamatkansa tulee auttamaan, yhteisymmärryksen asiaa kansalaistemme keskuudessa, ja lähentämään Vapauden ja sen lukijakunnan suhteita toisiinsa.

Puhetilaisuudet on järjestetty seuraavasti:

COBALT, Toimi ja Edvard Rajalan kodissa, Hudson Bay Rd., torstaina, joulukuun 1 pnä.

TIMMINS, CSJ:n osaston haalilla sunnuntaina, joulukuun 4 pnä kello 2 päivällä.

SOUTH PORCUPINE, CSJ:n osaston haalilla sunnuntaina, joulukuun 4 pnä kello 7 ip.

Matkaohjelmana kuuluu vierailu myös Kirkland Lakella perjantaina, joulukuun 2 pnä, mutta vielä ei ole tietoa, järjestetäänkö siellä paikallisesti yleinen puhetilaisuus.

Tpk toivoo että yleisten puhetilaisuuksien lisäksi järjestettäisiin paikallisesti myös joko osastojen yleinen tai ainakin johtokunnan kokous, missä voidaan keskustella Eklundin kanssa järjestöasioista erikoisesti.

Eklundin puheen aikaana tulee olemaan "Nykyhetken tärkeimmät kysymykset ja Vapauden toimitusohjelma, sekä CSJ:n edustajakokouksen päätökset."

Hyvää yleisömenestystä tälle puhujamatkalle toivoen:

Canadan Cuomalaisen Järjestön Tpk
E. LAAKSO, sihteeri.

S.C.A. Urheiluliiton virkailijoiden osoitteet:

Puheenjohtaja: Jack Karvonen
16 Chamberlain Ave.
Puhelin RU. 2-4227
Toronto Ontario

Sihteeri: Paavo Vaurio
49 Hiawatha Rd., Toronto 8, Ont.
Puhelin HO. 6-8815

Rahastonhoitaja: Allan Ilbury
488 Brock Ave., Toronto, Ont.
Puhelin LE. 5-1054

LIITON NAISJAOSTO
Elsie Jokinen
21 Granlea Road, Willowdale, Ont.
Puhelin BA. 1-1489

LIITON HIIHTOJAOSTO
Puheenjohtaja: Unto Penttinen
38 St. Lawrence St., Sudbury, Ont.

PETER A. VESA
B. A., LL. B.
Barrister, Solicitor, Notary
SUOMALAINEN LAKIMIES
PUH. HO. 3-3392
1028 Danforth Ave., Toronto

lähtien *New Yorkista* toukokuun 2 päivänä saapuen *Helsinkiin* toukokuun 12 päivänä.

Matkustakaa tässä huvilaivassa ensi keväänä Suomeen!

Ei ole matkalla mitään muuttoja, vaan pääsette samassa laivassa suoraan Helsingin rantaan. Laivalla on erikoista suomalaista ohjelmaa; paljon huvia ja hauskaa.

TEHKÄÄ PAIKKATILAUKSENNE TÄNÄÄN

Vapaus Travel Agency
P.O. Box 69 Sudbury, Ont.

- -

VAPAUS TRAVEL AGENCY,
P.O. BOX 69,
SUDBURY, ONTARIO

Nimi ....
Osoite ....
Paluumatka milloin? ....
Missä laivassa? ....
Minkä maan kansalainen? ....

LUOKITELLUT ILMOITUKSET

MYYTÄVÄNÄ

MONARCH LUCERNE v. 1956 mallia, automaattinen vaihde, erittäin hyväkuntoinen ja siisti. Pieni mailimäärä. Halpa. Maastamuuton takia. Nähtävänä Sudburyssa Sampohaalin luona klo 12—3 sunnuntaina 27/11 60. Tiedustelut kirjeitse: E. Rauhanen, 85 Dieppe Ave., Apt. 46, Elliot Lake, Ont. (22-26)

VUOKRATTAVANA

PIENI TALO VUOKRATTAVANA 44 Puska St., Azilda, Ont., mieluimmin lapsettomalle perheelle tai yksi lapsi. Halpa vuokra. Kysykää: puhelin YU 3-4747. (22-24)

NYKYAIKAINEN 3-HUONEEN kellariapartmentti, hellalla ja jääkaapilla varustettuna. Alennettu vuokra, jos haluaa tehdä taloustyötä. Bathurst Manor. Puh. ME 3-8930, Toronto. (22-24-26)

BRITISH WOOLLENS STYLED BY

SANITONE KEMIALLINEN PUHDISTUS

pitää tämän puvun UUDEN näköisenä

Se on siksi, kun meidän Sanitone palvelumme puhdistaa vaatteet PUHTAAMMAKSI . . . panee kuin uuden pinnan kankaaseen . . . uudistaa alkuperäisen istumisen ja sopivaisuuden . . . antaa kestävämmän prässäyksen. Kokeilkaa — ja arvostelkaa sitten itse

SUOSITTELEE SANITONE KEMIALLISTA PUHDISTUSTA

SUDBURY STEAM LAUDRY LTD.

Sudburyn vanhin vaatteiden pesu- ja puhdistuslaitos

PUHELIN OS. 5-6445

171 LARCH ST. SUDBURY

SUDBURY JA YMPÄRISTÖ

MUISTILISTA

Näyttämön bingokomitean kokous keskiviikkona t.k. 23 pnä klo 7 illalla Finnish-haalilla. Komitean jäsenet ovat: Senja ja Edwin Suksi, Impi Mähönen, Ensio Wuori ja Ida Männistö.

Alertsin kokous ensi torstaina

Alertsin jäsenistön kokous pidetään Finnish-haalilla ensi torstaina alkaen kello 7.30 ip. Kokouksessa tulee esille tärkeitä asioita, joten kaikkien jäsenien läsnäolo on välttämätön.

Aluetoimikunta valmis auttamaan keskustelukokouksia

Eilen illalla pidetyssä CSJ:n Keski-Ontarion uuden aluetoimikunnan ensimmäisessä kokouksessa valittiin virkailijat, käsiteltiin eräitä tärkeitä "juoksevia" asioita ja tehtiin vissejä suunnitelmia järjestötoiminnan edelleen vilkastuttamisen hyväksi tällä alueella.

Kokous lausui toivomuksen, että tämän alueen kaikki osastot järjestäisivät erikoisia kokouksia missä keskustellaan Järjestön kansallisen edustajakokouksen ja Vapauden yhtiökokouksen sekä tämän seudun aluekonferenssin päätöksistä ja suunnitelmista. Mikäli osastot sitä haluavat, aluetoimikunta on valmis lähettämään tällaisiin keskustelukokouksiin henkilön, joka on ollut kaikissa yllämainituissa kokouksissa.

Aluekonferenssin päätöksen mukaisesti aluetoimikunta päätti lähettää Länsi- ja Etelä-Ontarion aluetoimikunnalle virallisen kilpailuhaasteen uusien jäsenten hankkimiseksi nyt alkavan uuden vuoden aikana Järjestöömme.

Aluetoimikunnan puheenjohtajaksi valittiin Edwin Suksi ja sihteeriksi W. Eklund. Juoksevia asioita valvomaan valittiin kolmihenkinen sihteeristö mihin tuli edellämainittujen henkilöiden lisäksi K. Salo.

MAANMITTARI
Murray R. Maher, O.L.S.
Ontarion maanmittari
PUH. OS. 4-6348 HUONE 124
164 ELM ST. E. SUDBURY, ONT.

ALAVON SAUNA
Avoinna — torst., perjant. & lauant. klo 1 ip.—10.30 ill.
Puh. OS 5-7613
341 Antwerp St. Sudbury

Pat's Barber Shop
HUOLELLINEN TYÖ
MUUTTANUT
7 CEDAR ST., SUDBURY
Viinakaupan vieressä

LÄÄKÄRI JA KIRURGI
DR. L. HOOEY
Puh. OS. 3-3695 Kotiin OS. 5-6729
Medical Arts rakennuksessa
260 Cedar St., Sudbury

Sudbury Footwear
Ensiluokkainen kenkien korjaamo
Suutari KAHILA on nyt palveluksessamme
BILL GRODECK, omist.
21 Larch King Edward rakenn.

Ikkunat ja ovet erikoisalamme

Nykyaikaisilla koneilla varustetussa verstaassamme kykenemme valmistamaan kaikenkokoisia PUISIA IKKUNOITA JA OVIA sekä niiden KEHYKSIÄ. Välitämme myös valmiita sisä- ja ulko-ovia kohtuullisin hinnoin.

Varastossa:
Kaksinkertaisia ikkunoita (5 vuoden takuu)
Penelyte ja Barclay pöytälevyjä
Metallireunustaa
Vaneerilevyjä
Lattialevyjä
Saranoita ja lukkoja
Maaleja ja vernissaa

"Thix Jelled" uutuusmaali on
Mainiota kaikenlaisiin pintoihin sisällä eli ulkona. Kokeilkaa tänä keväänä. Nopeasti kuivavaa ja helppoa maalata. — Ei tipu pensselistä.

SUDBURY PLANING MILL
D. G. Hromlak, omist.
Puh. OS. 5-6771, ill. OS. 3-9055 11—19 GINO ST., Copper kadun päästä ylös. — SUDBURY, ONTARIO

RITARI AGENCIES LTD.
VAKUUTUS- JA MATKAILUTOIMISTO
7 Cedar St. Sudbury Puh. OS. 5-5685

Suomen itsenäisyysjuhla Finnish-haalilla jouluk. 4 pnä

Kaikille suomalaisille joulukuun alkupäivät ovat tärkeitä syystä, että silloin vietetään Suomen itsenäisyyden 43-vuotismuistojuhlaa.

CSJ:n Sudburyn osaston Sävelkuoron tehtäväksi on annettu muistojuhlan järjestäminen ja sitä varten on jo harjoitettu erikoisohjelmaa. Uusi lauluja on tätä juhlatilaisuutta varten jo harjoitettu ja näinollen tilaisuudesta tulee muodostumaan korkeatasoinen kulttuuritilaisuus.

Kohokohtana tulee olemaan Suomen suurimman säveltäjämestarin Sibeliuksen iki-ihana Finlandia-laulun esitys ja jo entuudestaan voidaan taata, että Sävel-kuoro, yksi Canadan parhaimmista suomalaisista kuorosta, tulee esittämään sen mitä parhaiten.

Muutakin ohjelmaa järjestetään, josta myöhemmin ilmoitetaan yksityiskohtaisemmin. Saapukaa jouluk. 4 pnä Finnish-haalille iltakonserttiin.

Hyvä filmitilaisuus -- tulot lahjoihin joulupukin konttiin

Lauantaina, marraskuun 26 pnä on Finnish-haalilla erikoinen filmitilaisuus, mikä antaa meille kaikille virkistävän illan ja samalla kertaa sellaista yhteistä rahaa, millä voidaan ostaa lahjoja joulupukin konttiin.

Kuten tiedetään, "pukki" vierailee Finnish-haalilla joulukuun 11 päivänä, jolloin siellä vietetään perinteellistä pikkujoulua. Kaikki lapset (ja myös vanhempi väki) ovat tervetulleita siihen juhlaan. Samalla jaetaan nyt kuten aina ennenkin, kaikille lapseille pikkulahjat ja sitä varten ei "pukilla" ole riittävästi käyttövaroja.

Tilanteen korjaamiseksi on hankittu hienot dokumentaarifilmit maailman nuorisofestivaaleista v. 1958—59. Henkilöt, jotka ovat nämä monipuoliset ja hienot elokuvat nähneet, suosittelevat lämpimästi niitä sekä vanhemmille että nuorisolle ja nuorille. Ja kun ovilippukin on vain 75 senttiä niin tätä erikoistilaisuutta ei sovi mitenkään sivuuttaa.

Kalervo Ketola Sunnybrookin sotilassairaalassa

Monille Canadan suomaalisille hyvin tunnettu Vapauden entinen toimittaja Kalervo Ketola meni toista viikkoa sitten saamaan hoitoa Torontossa olevaan Sunnybrookin sotilassairaalaan.

Toivottavasti ystävät käyvät tapaamassa häntä.

MARTTA HELIN ON MEMORIAL-SAIRAALASSA

Martta Helin Beaver Lakelta on Sudburyn Memorial-sairaalassa kolmannella lattialla huone no. 325:ssa. Toivottavasti ystävät käyvät häntä tapaamassa.

TILATKAA VAPAUS!

Uniohajoittajat "vapauttamassa" Palm-meijeriyhtiön työläisiä

Puhuessaan Mine-Mill-union paikallisosasto 902n luottamusmiehille piiri 2:n sihteeri W. Kennedy korosti mainitulle kauppa-apulaisia, autokorjaamotyöläisiä, oluttarjoilijoita ym. pienempien laitosten työläisiä koskevaa erittäin tärkeänä esille tullutta CLC:n reittausta Mine-Mill-uniota vastaan.

Kysymyksessä juuri tällä hetkellä on CLCn yritys päästä edustamaan Palm-meijerin työläisiä, joita tällä hetkellä edustaa Mine-Mill. Äänestys siitä kumpi unio tulee tulevaisuudessa edustamaan Palmyhtiön 50 työläistä täällä, toimitetaan tk. 29 päivänä siis viikon kuluttua.

CLCn taholta on väitetty, että se tarjoaa suojaansa ja turvaansa työläisille halvemmalla kuin Mine-Mill, mutta Kennedy osoitti, että sellainen turva ei ole mistään kotoisin, sillä CLC ei ole koskaan antanut osastoilleen sellaista kannatusta kuin on antanut Mine-Millin keskus.

Toisena huomioonotettavana seikkana, sanoi Kennedy, on se, että tällä kertaa osasto No. 902n jäsenmäärä on noin 1,100, joka on huomattavasti suurempi kuin CLCn osasto 101n 25 jäsentä, tarjoten työläisille paremman turvan paikallisenkin kannatuksen avuin.

PALM-YHTIÖN TYÖLÄISET MENETTÄISIVÄT PALKANKOROTUKSEN

Mutta kaikkein tärkeimpänä varteenotettavana seikkana tällä hetkellä, sanoi MMn piirisihteeri, on se, että jos Palm-yhtiön työläiset nyt hylkäävät Mine-Millin osasto 902n heidän edustajanaan, he menettävät samalla sen $10 palkankorotuksen, joka Mine-Millin allekirjoittaman sopimuksen mukaan on heille tuleva joulukuun 5 päivänä — jos Mine-Mill jää edelleenkin heidän edustajakseen.

Kennedy luki luottamusmiehille kohtia työsuhdelaissa, joissa selvästi sanottiin, että kun unio lakkaa edustamasta työläisiä, samalla päättyy myös sen union allekirjoittama työehtosopimus. Se merkitsisi uuden sopimuksen puolesta taistelemista ja siinä yhteydessä voisi hyvinkin käydä niin, että työläiset joutuisivat suostumaan paljon huonompaan työehtosopimukseen.

Osoittaakseen, että CLCn uniot, eritotenkin Steelworker-unio, eivät ole kyenneet allekirjoittamaan jäseniensä edestä sellaisia työehtosopimuksia kuin Mine-Mill, hän luetteli eri alojen palkkatasoja, niin Steelworkersin jäsenien kuin Mine-Millinkin. Esimerkiksi ensi vuonna Loblawn kaupan myyjätytöt Sudburyssa tulevat saamaan yli $7? viikossa ja Steelworkers-union edustamat Timminsin kaivostyöläiset 4 tuntia pitemmästä työviikosta vähän yli $60.

Esittäessään näitä esimerkkejä hän kertoi kuinka itse Steelworkersin perustuslaissa puhutaan työläisten "vapauttamisesta" sellaisten unioiden jäsenyydestä, joiden se (Steelworkers) katsoo olevan sopimattomia työläisten etujen kannalta katsottuna.

"Niin nämä herrat ovat 'vapauttaneet' Timminsin kaivostyöläisetkin, että he saavat pienempää palkkaa kuin MM-uniossa olevat kauppa-apulaiset", sanoi Kennedy.

Alertsilaiset kiittävät hyvästä kannatuksesta

Alertsilaiset kiittävät yleisöä siitä hyvästä kannatuksesta jota osoitettiin viime lauantaina heidän järjestämää kabarettitansseja kohtaan. Samalla halutaan huomauttaa, että saapukaa sunnuntaina, tk. 27 pnä, kello 12 päivällä alkaville Visan ja Alertsin laatikkopäivällisille.

Samalla halutaan huomauttaa, että laatikkolahjoituksista wanuppilasiet voivat ilmoittaa mrs. Hillille taikka Voitto Lehdelle ja sudburylaiset Norma Skurolle tai Elvi Salolle.

Tervetuloa laatikkopäivällisille!

Kiitos liikemiehille lahjoituksista

Viime viikon lopulla mainittiin lehdessämme niistä liikemiehistä jotka lahjoittivat palkintoja Sävelkuoron viime viikon torstaina pidettäviin bingopaarteihin. Lahjoittajien joukosta jäivät mainitsematta Donovan alueella olevat **Kangas vaatetusliike, Karin rohdoskauppa ja Melvin Grocery.**

Kuoro lausuu kiitoksensa näiden liikelaitosten omistajille lahjoituksista.

Pikkujoulujuhla Finnish-haalilla joulukuun 11 pnä

Kaikkien yleisesti suosima lasten sekä vanhemman väen pikkujoulujuhla tullaan viettämään Sudburyn Finnish-haalilla joulukuun 11 pnä alkaen kello 2 ip.

Ohjelma tulee olemaan lyhyt, mutta erikoisesti tilaisuuteen sopiva. "Pukki" kuulema valmistuu tulemaan tilaisuuteen ilahduttamaan lapsia lahjoillaan. Tietysti lapset ovat erikoisesti tervetulleita tilaisuuteen.

Lasten vanhemmille halutaan huomauttaa, että tk. 26 pnä järjestetään Finnish-haalille filmitilaisuus, josta saadut varat käytetään joululahjojen ostamiseksi lapsille ja toivotaan saatavan hyvän yleisökannatuksen.

Kaivostyöläinen kuoli räjähdyksessä

Viime perjantaina sai surmansa Crean Hillin kaivoksessa 24-vuotias kaivostyöläinen Alcide Falardeau kun hän porasi aikaisemmin ladattuun porareikään ja panos laukesi. Hänen työtoverinsa Ulrie Bumais loukkaantui onnettomuudessa. Hänet kuljetettiin Sudburyn General-sairaalaan. Hänen tilansa sanotaan olevan tyydyttävän.

Keväistä "hellettä" Sudburyn alueella

Syksyn poikkeuksellisen lämpimät ilmat ovat suosineet Sudburyn alueen asukkaita. Pakkasia ei ole ollut vielä juuri lainkaan öisinkään ja päivisin on lämpömittari noussut jopa 40—50 asteen (F) paikkeille yläpuolelle.

Luontokin on tämän "intiaanikesän" johdosta mennyt jossakin määrin sekasin. Lockerbylaiset lehtemme lukijattaret kertovat, että tulppaanit ovat ruvenneet kasvamaan väellä ja voimalla että "pajulampaat" ovat kehittyneet kuin keväällä konsanaan ja että auringonpuoleisilla rinteillä on nähty jopa lehtiä puhkeavan hiirenkorvalle. Lunta ei luonnollisestikaan ole vielä lainkaan eikä sitä ole nähtykään tänä syksynä muuta kuin malliksi ja sekin suli heti pois.

Sääennustajat kertovat kuitenkin että lämpötila laskee jyrkästi tänä iltana. Jokatapauksessa luonto on varannut hieman huojennusta polttoaineiden säästämisen muodossa kovien kunnallisverojen rasittamia pohjolan asukkaita.

Metro Toronton kunnallistyöläiset valmiina lakkoon maanantaina

(Jatkoa 1. sivulta)

voittaakseen kunnollisen elintason.

Unioiden lausunnossa syytettiin, että Metron kaikkien kuntien asioiden hoitajat ovat sopineet keskenään, jotta palkankorotuksia ei myönnetä tänä vuonna.

Unioiden johtajat sanovat, että kolmessa suurimmassa kunnassa on annettu miltei samanlaiset sovittelulautakunnan raportit, jotka osoittavat, että asukkaiden valitut edustajat karttavat velvollisuuksiaan siksi, että millä tahansa päätöksenteolla olisi poliittinen vaikutuksensa vaalivuonna.

Unioiden taholta viitattiin erikoisestikin North Yorkiin, jossa on palkattu neuvonantajafirma tekemään päätöksiä juuri niistä asioista, joita valittujen edustajien tulisi harkita.

"Samanlainen tilanne vallitsee Torontossa, sanotaan unioiden lausunnossa.

Civic Employees-union paikallisosasto 43 edustaa 3,800 työläistä, paikallisosasto 368 neuvottelee 540 Scarboron työläisen puolesta ja paikallisosasto 94 edustaa 600 North Yorkin kunnallistyöläistä.

Mine Mill-unio työläisten edustajaksi Cobaltissa

Sudbury. — Mine Mill-union 2 piirin presidentti Mike Solski ilmoitti tänään, että International Union of Mine, Mill and Smelter Workers on saanut Deer Horn-kaivoksen työläisten edustamisoikeuden.

Deer Horn-kaivos tuottaa hopeaa. Järjestämistyötä johti Peter Mongeon. Unio suunnittelee lähiaikoina pidettäviä neuvotteluja työehtosopimuksesta.

Azildalaiset vaativat likaviemärilaitosta

Azilda. — Jos Raysiden kaupungin neuvosto ei ala tekemään likaviemäriä seuraavan kahden viikon aikana niin kauppalan terveyslautakunta aloittaa sen tekemisen ja siitä johtuvat kustannuslaskut tullaan toimittamaan valtuustolle.

Tätä koskevan lausunnon antoi viime viikon torstaina kauppalan lääkintäjärjestön huoltaja tri Edgar Leclair. Viime torstaina lähes sata veronmaksajaa kävi kiivasta keskustelua vesi- ja likaviemärikysymyksestä.

Valtuuston jäsenet Adrian Lavallee ja Charlie Clement syyttivät Yvon Cagnonia asian viivästyttämisestä.

"Nämä asiat ottavat aikaa", sanoi Gagnon. "Jos me olemme huolellisia, me voimme säästää paljon rahaa.

"Kaksi viikkoa sitten me päätimme antaa neuvostolle kuukauden aikaa ryhtyäkseen toimenpiteisiin", sanoi tri Edgar Leclaire. "Sillä (valtuustolla) on vielä kaksi viikkoa aikaa. Me otimme insinöörin antamaan raportin mahdollisimman pian."

Veronmaksajat hyväksyivät lääkärin antaman raportin.

Suurempi huomio lainlaadintaan — MMn Thibault

(Jatkoa 1. sivulta)

Samoin tapaturmakorvauslain tiimoilla olisi paljon korjaamisen varaa, sillä lain nykyisellään ollessa se otetaan esille muutoksien tekoa varten vain jokaisen 15 vuoden kuluttua.

"Meidän tulisi kiinnittää suurempaa huomiota meitä ympäröivään lainlaadintaan. Meidän tulisi ajatella lainlaadintaa kun menemme vaaliuurnalle — onko joku vissi lakiehdotus esitetty työläisten etujen vaiko työnantajien etuja silmälläpitäen", varoitti Thibault.

URHOOLLISUUDEN MERKKI

"Naimisiin menevien määrä on edelleen korkea", kirjoitettiin Babtist Observer-nimisessä lehdessä. "Se osoittaa, että tämä maa on edelleenkin urhojen maa."

HALUTAAN

AMMATTITAITOINEN HIEROJA, mies tai nainen pian avattavaan, täysin nykyaikaiseen saunaliikkeeseen.

Työehdoista ym. voidaan sopia kirjeellisesti, puhelimella tai henkilökohtaisesti tapaamisella.

NORTHERN STEAM BATH AND HEALTH CENTRE
110 Golden Avenue
South Porcupine Ontario
Puhelin 235 — 3807
POSTIOSOITE: BOX 1148

(22-24-26)

North End Steam Bath
319 N. Court St., Port Arthur, Ont.
Auki torstaina ja perjantaina klo 4.30—11 illalla.
Lauantaisin klo 2 ip. — 11 illalla.
Puhelin 5-6422

SUOMEN viikko- ja kuukausijulkaisuja
SAATAVANA KIRJAKAUPASTAMME!

"APU"
Saatavana No. 43
Irtonumeron hinta 25c
Postitse lähetettynä 30c.

"Lukemista kaikille"
(koko perheen julkaisu)
Saatavana numerot 36, 41, 42 ja 43 — Irtonumeron HINTA 25c ynnä postikulut 10c, kolmesta numerosta postin kautta lähetettynä.

"Viikonloppu"
Saatavana numero 43
Irtonumeron HINTA 25c.
Postitse lähetettynä 30c.

Vauhdikasta ja jännittävää piristystä antaa jännityslukemisto
"Seikkailukertomuksia"
lukijoilleen joka viikko.
Saatavana numerot 40, 41, 42 ja 43
Irtonumeron HINTA 25c.
Postitse lähetettynä 30c.

"SEURA"
Koko perheen lehti
Saatavana numerot 36, 37 ja 42
Irtonumeron HINTA 35c
Postitse lähetettynä 40c

"Kotiliesi"
Saatavana numerot 17 ja 21
Irtonumeron HINTA 35c
Postitse lähetettynä 40c

"EEVA"
Nykyaikaisen naisen lehti
Irtonumeron HINTA 50c. Postin kautta lähetettynä 55c.

"Kuvaposti"
Saatavana numerot 35, 36, 37, 38, 41 ja 42
Irtonumeron HINTA 35c.
Postitse lähetettynä 40c.

"Suomen Kuvalehti"
Saatavana numerot 36, 37, 38 ja 39
Irtonumeron HINTA 35c.
Postitse lähetettynä 40c.

Seuratkaa ilmoitustamme, sillä joka viikko saapuu uusia irtonumeroita yllämainituista viikkojulkaisuista. Lähettäkää irtonumerotilauksenne osoitteella:

Vapaus Publishing Company Limited
P.O. Box 69
100 Elm St. West, Sudbury Ontario

Jälleen elokuva josta yleisesti pidetään:

"ISKELMÄKARUSELLI PYÖRII"

Esitetään seuraavilla paikkakunnilla:

SUDBURY, Sampo Hall, torstaina marrask. 24 p. klo 8.00
BEAVER LAKE, Finnish Hall, perjantaina 25 p. klo 8.00
WANUPIN HAALILLA, lauantaina marrask. 26 p. klo 8.00
LONG LAKE, Suomirannalla sunnuntaina 27 p. klo 8.00

Joka 10. aikuinen voittaa ilmaisen äänilevyn!

Aikuiset $1.00 — Lapset 25c CANADIAN FINNISH MOVIES

"Sortoa ja tyhmyyttä vastaan"

Eino Leinon pakinat I—II. Toimittanut Aarre M. Peltonen. Otava.

Kun näinä päivinä kuljette jonkin kirjakaupan ikkunan ohitse ja katseenne osuu teokseen, jonka kantta kiertää punainen nauha ja siinä lihavalla painetut sanat "sortoa ja tyhmyyttä vastaan", niin älkää hämmästykö. Kysymys ei ole jonkun mr:laisen maailmanparantajan tai entisen laitavasemmistolaisen luopurin kouristuksista Neuvostoliittoa tai rauhan voimia vastaan, vaan kysymys on kansallisrunoilijamme Eino Leinon pakinoista.*) Niiden kannessa tuo vatsavyö on tosiaankin paikallaan, niin paikallaan, että hyvin käsittää kiireen, jolla erään tunnetun iltalehden kirjallisuusarvostelija on jo ehättänyt paheksumaan sitä. "Eräällä taholla", kuten Leino aikoinaan leimasi vihollisensa äärioikeistossa, haudattaisiin Leinon muisto mielellään Helkavirsien korupainoksien kansien sisään. Lehtimies, pakinoitsija Leino ärsyttää jatkuvasti "eräitä tahoa". Leinon huitaisut yli puoli vuosisataa sitten vaikuttaneiden sortajien ja tyhmyreiden selkänahkaan kirvelevät vielä tänä päivänäkin. Niin suuri saattaa sanan voima olla.

Nykyisenä, päivänpoliittisen ja kulttuurikriitillisen pakinoinnin sanoisinko aallonpohjakautena, on erittäin opettavaista lukea Eino Leinon pakinatekstiä. Kokoelman toimittaja, erittäin ansioitunut Leino-tutkijamme tohtori Aarre M. Peltonen, polemisoi kokoelmaan kirjoittamassaan esipuheessa niitä Leinon pakinoista esitettyjä väitteitä vastaan, että suurin osa niistä olisi auttamattomasti vanhentunut päivänkohtaisten aiheittensa mukana. "Päivänkohtaisista aiheista ammentavien pakinoiden elinvoima", Peltonen aivan oikein huomauttaa, "määräytyy sittenkin kirjoittajan näkemyksen ja hengenvoiman mukaan eikä sen mukaan, milloin pakinat on päivätty." On tietysti selvää, että maamme poliittisen ja kulttuurihistorian tuntemus vuosisatamme kahden ensimmäisen kymmenluvun aikana on omansa suuresti lisäämään pakinoiden lukijan nautintoa. Mutta sekään ei ole ehdottomasti välttämätöntä. Sillä juuri Eino Leinon, runontaidon jättiläisen, myös proosa, pelkkä sanomalehtiteksti, on parhaimmillaan aina sitä luokkaa, että minkäänlaiset ajan nousu- ja laskuvedet eivät pysty sen tehoa hävittämään. Jos haluaa verrata Leinoa sanomalehtitekstin, päivänkohtaisten purevuuksien ja kulttuurikoserian kirjoittajana johonkin maailmankirjallisuuden saman alan suureen nimeen tulee etsimättä mieleen saksalainen pilkkakirves, kuolematon Heinrich Heine.

Leinon päävihollinen, jonka linnakkeita vastaan kulttuurielämän, yhteiskunta- ja valtiopolitiikan alalla hän armottomammin ja hellittämättömästi aina taisteli, oli maamme oikeisto, nykyisen kokoomuspuolueen edeltäjä, suomettarelainen puolue pyrkimyksineen. Jatkuvilla hyökkäyksillään sen edustajia vastaan kirkon, opetuslaitoksen, valtio- ja yhteiskuntaelämän eri portailla, hän hankki itselleen leppymättömän vihollisten joukon; jonka ansioksi on suurimmalta osaltaan luettava se "moraalisesti alaarvoisen boheemin" maine, joka aina meidän päiviimme saakka on rasittanut Leinon nimeä. Mutta jo pelkkä Leinon sanomalehtimiestyö, jonka koko sadon nyt ilmestyneet pakinat ikäänkuin yhdellä haravan vedolla tuo silmiemme eteen, paljastaa, että Leino nimenomaan yhteiskuntaihmisenä oli kaikkea muuta kuin ala-arvoinen. Pakinoittensa valossa hän päinvastoin kohoaa päätään korkeammalle monia aikalaisiaan. Hän oli alituisesti valpas yhteiskunnallisen ja valtiollisen elämämme epäkohtien ruoskija ja paljastaja. Ensimmäisenä maamme silloisen sivistyneistön edustajana hän kohotti äänensä uskonnonvapauden ja vielä tänäänkin toteuttamattoman tavoitteen: kirkon valtiosta erottamisen puolesta. Kulttuuripolitiikoan hän kulki huomattavasti aikaansa edellä. Hän vaati taide-elämän puhdistamista epäterveistä ilmiöistä ja oli yleisen kansansivistyksen kohottamisen uupumaton ja tarmokas esitaistelija. Yleensä Leinon pureva pakinakirves heilui kaikkialla, missä ajan "tuhatpäinen tuhmuus" kohotti lohikäärmeen lonkeroitaan. Jos Leino nuorsuomalaisena päivänpoliitikkona joskus uhkasi kirveellään myös vasemmistoon, sosialidemokraattiseen työväenliikkeeseen päin, niin se ei ollut mitään verrattuna siihen, mitä tuhoja hänen kirveensä sai aikaan oikeiston taantumuksellisessa leirissä. Yleensä oli Leinon suhtautuminen työväenliikkeeseen, ehkä lukuunottamatta lyhyttä aikaa kansalaissodan kummallakin puolen, pohjimmiltaan varsin myönteinen. Kansalaissota merkitsi hänelle suurinta ajateltavissa olevaa onnettomuutta, jota tosiasiaa muutamat hänen "valkoisen Suomen vapaudelle" kirjoittamansa enemmän tai vähemmän epäonnistuneet tilausrunonsa eivät pysty muuttamaan. Kansalaissodan aiheuttamasta henkisestä romahduksesta Leino ei enää selvinnytkään.

Siitä kertoo meille järkyttävästi eräs hänen lehtipakinoittensa viimeisistä, 15. 4. 1931 päivätty Lapin-Musti:

"Siksi makasi hän pää etukäpälien välissä ja mietti itsekseen valkealla, viattomalla lumella: Minä haukun. Mutta ketä minä haukun ja minnepäin, kun koko maailma ympärilläni on yksinomaan haukuttava."

Leinon yli kaksikymmentä vuotta uljaana ja kantavana kaikunut Lapin Mustin haukku tukahtui valkoisen Suomen voitosta humaltuneeseen, omahyväiseen humuun. Sen muistokin on välillä ollut sammumassa. Nyt ilmestynyt kokoelma kantaa sen jälleen korviimme. Monet Leinon aikanaan haukkumista asioista ovat hänen kuolemansa jälkeen muuttuneet hänen halunsa ja toiveittensa mukaisesti. Mutta monet ovat yhä edelleen ennallaan. Pahimpana edelleen "tuhatpäinen tuhmuus" ja sen ansiosta elävä sorto ja vääryys. Ehkä Leinon pakinat opettavat nykyisille pakinoitsijoille ja lehtimiehille miten on kieli suussa asetettava oikein haukuttaessa.

Pakinoiden toimittaja, Aarre M. Peltonen, ansaitsee mitä suurimman kiitoksen työstään, samoin kustantaja teoksen julkaisemisesta. Ei varmaan ole harhaan osuttua, jos samalla kiittää myös nuorekasta Eino Leino Seuraa, jonka ainakin henkisen paineen saattaa aavistaa teoksen ilmestymisen takana.

— Arvo Turtiainen,
Rakentaja-lehti.

TASKUKALENTERI 1961 ON NYT ILMESTYNYT

128 SIVUA — HALPA HINTA, AINOASTAAN 50¢

Vapaus kustannusliikkeen kustantamana on ilmestynyt TASKUKALENTERI ensi vuotta varten. Taskukalenterissa on paljon tärkeitä tietoja eri aloilta, sellaisiakin, joita on yhtäkkiä vaikea löytää muista lähteistä.

Taskukalenterissa on nyt uudet kiiltopintaiset kannet, jotka kestävät käyttöä ja säilyvät puhtaina.

SISÄLTÖ:

Kalenteri 1961
Kalenteriosa
Tärkeimpiä tapahtumia vv. 1959—60
Marjakuu
Postimaksut Canadaan ym.
Mikä on bushelin paino?
Rooman kisojen mitalit
Rooman kisojen pisteet
Rata- ja kenttäurh. OE:t
Rata- ja kenttäurh. ME:t
Lailliset juhlapäivät
Pintamittoja

Työttömyysvakuutus
Korkeimmat rakennukset
Ontarion yleinen sairalavak.
Avustuspalvelu Ontariossa
Afrikan kartta muuttuu
Vanhuudeneläke
Englantilaisia mittoja
Lämpömittarit
Canadan mittoja ja painoja
Metriset mitat
Tilavuusmittoja
Liikkuvat juhlapäivät
Vaatteiden ja kenkien No. vert.
Kalenteri 1962

Hankkikaa itsellenne tämä mainio tieto-taskukirja — Taskukalenteri 1961 — josta helposti löydätte selvän vastauksen moneen kysymykseen.

Muutaman päivän kuluttua Taskukalenteri vuodelle 1961 on saatavana palkkakuntanne asiamieheltä, mutta jos ei palkkakunnallanne tai työmaallanne ole asiamiestämme, tilatkaa allaolevalla osoitteella.

Kustannusliikkeemme myöntää 15% alennuksen tilauksista, jotka käsittävät 6 kpl. Taskukalenteria tai enemmän.

Vapaus Publishing Company Ltd.
BOX 69 SUDBURY, ONTARIO